

ตำนานพระปริตร

และ

พระปริตร

923.8

๗1463

TUDC

14/07/2563

ตำราพระปริตร

และ

พระปริตร

พิมพ์แจกเป็นที่ระลึกเนื่องในงานสถาปนากิจศพ

คุณนายทองขาว สิงห์ทอง

ณ เมรุ วัดพระพิเรนทร์

ถนนวรจักร พระนคร

วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

● คำไว้อาลัย

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสรู้จัก คุณนายทองขาบ สิงห์ทอง ทวีตจักรวรรดิราชาวาส (วัดสามปลื้ม) โดยการแนะนำของคุณสุข กาญจนาวดี ขณะที่คุณนายไปทำบุญเลี้ยงพระที่วัดนน.

ตลอดเวลาที่รู้จักกันมาหลายสิบปี คุณนายทองขาบ ฯ เป็นคนใจบุญสุนทรทานชอบทำบุญให้ทานอยู่เป็นประจำ ในยามประกอบกิจการค้า ก็ดูแลเอาใจใส่ด้วยตนเอง และมีความสามารถเป็นอย่างดี ได้พยายามควบคุมท่าเหมืองแร่ดิบทุกที่ภาคใต้ต่อจากที่สามีได้ทำไว้ก่อน ได้ก่อตั้งบริษัทสิงห์ทอง จำกัด ขึ้นเพื่อส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย มีเครื่องอาหตุยรถยนต์ ยางรถยนต์ วิทยุและสินค้าอื่น ๆ เป็นต้น และได้ดำเนินกิจการค้าอยู่เป็นเวลาหลายปีทั้งในระหว่างสงครามและหลังสงคราม จนกระทั่งบริษัทเลิกกิจการ.

ในตอนปลายของชีวิต คุณนายทองขาบ ฯ ได้พยายามหันเข้าหาทางธรรม ได้หมั่นสวดมนต์ภาวนาและฝึกฝนจิตด้วยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน แต่ในระหว่างเวลาดังกล่าวนี้นโรคมะเร็งได้เริ่มรบกวน แม้จะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าโรคมะเร็งเป็นโรคที่รักษาได้ยาก ก็ได้พยายามรักษากันอย่างสุดความสามารถ ในวาระสุดท้ายอาการป่วยมากขึ้น ข้าพเจ้าได้ปรึกษากับนายแพทย์และส่งตัวไปรับการรักษาพยาบาล ณ โรงพยาบาลกลาง และคุณนายทองขาบ ฯ ก็ได้สิ้นชีวิตลง ณ ที่โรงพยาบาลกลางนี้ในเวลาต่อมา.

ในส่วนตัว คุณนายทองขาบ ฯ เป็นผู้เคยมีอุปการคุณต่อข้าพเจ้าเป็นอันมาก ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยลืมพระคุณเลย ข้าพเจ้าได้ให้ความช่วยเหลือตลอดมาทั้งในระหว่างเวลาเลิกกิจการบริษัทแล้วในระหว่างเวลาที่เจ็บป่วย.

โดยที่คุณนายทองขาบ ฯ เป็นผู้จิตใจไม่เบียดเบียนผู้ใด มีแต่ความเมตตา กรุณาแก่ญาติพี่น้องตลอดจนผู้รู้จักคุ้นเคยอยู่เป็นเนืองนิจ ข้าพเจ้าจึงมั่นใจว่า กรรมที่ใดทำไว้ดีแล้วในชาตินี้ย่อมสนองให้ได้รับผลดี ขอวิญญูญาณของผู้ล่วงลับไปแล้วจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ.

รำลึกถึงแม่

อันความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ที่รักกับลูกนั้นแสนจะซาบซึ้งสุดที่จะพรรณาเป็นลายลักษณ์อักษรได้ถูกต้อง เมื่อแม่มยังมีชีวิตอยู่นั้นแม่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ให้ความรัก ให้ความคุ้มครองป้องกันแก่ลูกทุก ๆ สิ่งทุก ๆ อย่าง แม่ได้พร่ำสอนให้รู้จักทำกิจการงานในหน้าที่ประจำวัน สอนให้รู้จักทำกิจการงานในหน้าที่ของแม่บ้าน เมื่อมีสิ่งใดบกพร่องหรือไม่ถูกต้อง ก็ยังอุตส่าห์แนะนำแนวทางให้แก้ไข แม่จึงมีพระคุณอย่างเหลือล้นภณนา.

วันที่แม่ต้องจบชีวิตลงเพราะโรคร้าย แม่มจะรู้ยู่เต็มใจแล้วว่าแม่ต้องทนเจ็บ ทนทรมาน ก็ไม่วายที่จะเศร้าโศกอย่างสุดประมาณได้ ลูกยังไม่อยากให้แม่อันเป็นที่รักต้องจากไป อยากให้แม่มได้มีชีวิตอยู่ต่อไปนาน ๆ เพื่อลูกจะได้มีโอกาสได้รับใช้สนองพระคุณที่แม่ได้โอบอุ้มเลี้ยงดูมาตั้งแต่เยาว์.

เดชะบุญกุศลใดที่ลูกได้ทำไว้ในชาติก่อน ๆ และในชาตินี้ ลูกขอกราบกรวดน้ำอุทิศฐานขออุทิศผลบุญทั้งปวงนั้น จงได้แก่แม่ผู้บังเกิดเกล้าของลูก ขอแม่จงประสพแต่ความสุขกาย สุขใจในทุกภพทุกชาติตลอดไป.

จากลูกของแม่

วาณี ศิริยงค์

คุณนายทองขาว สິงห์ทอง

เกิดวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๑

ตายวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๐๗

ประวัติ

คุณนายทองขาบ สิงห์ทอง เป็นบุตรนายเฮง นางเทพ สุภาวสุทธิ์
เกิดวันจันทร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๑ ตรงกันวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีจอ
ที่ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันรวม ๓ คน คือ :

- (๑) นางผ่อง สุภาวสุทธิ์
- (๒) นางทองขาบ สิงห์ทอง
- (๓) นายบุญชู สุภาวสุทธิ์

เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ได้ย้ายจากบ้านเดิมเข้ามาอยู่ในจังหวัดพระนคร และได้ทำการสมรส
กับนายทึบน์ แซ่ฉั่ว เกิดบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ :

- (๑) นางวานี (สิงห์ทอง) ศิริยงค์
- (๒) นายอุทัย สิงห์ทอง (ถึงแก่กรรม)

เมื่อนายทึบน์ แซ่ฉั่วสามีได้ถึงแก่กรรมแล้ว คุณนายทองขาบได้พยายามดำเนินกิจการ
ค้าเจริญรอยที่สามีได้ทำไว้เดิม คือการทำเหมืองแร่ดีบุก (เหมืองฉิด) ทางภาคใต้ และการค้าสุรา
ต่างประเทศ ต่อมาได้ก่อตั้ง บริษัทสิงห์ทองจำกัด ขึ้น เพื่อทำการค้าเครื่องอาหลัย
รถยนต์ต่าง ๆ และค้ายางรถยนต์ ซึ่งกิจการค้าได้ดำเนินต่อมาเป็นเวลานาน.

ในบั้นปลายของชีวิตได้ป่วยเป็นโรคมะเร็งที่นม และได้พยายามรักษาตัว
เรื่อยมาจนในที่สุดโรคมะเร็งกำเริบมาก กระดูกขาหักง่าย ๆ เมื่อลมที่บ้านพัก ได้
ส่งตัวเข้ามารับการรักษาพยาบาล ณ โรงพยาบาลกลาง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน
พ.ศ. ๒๕๐๗ อาการมีแต่ทรงอยู่กับทรุดและได้ถึงแก่กรรมที่โรงพยาบาล เมื่อวันที่
๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ สิริรวมอายุ ๖๖ ปี ๑๐ เดือน.

ข้อบันทึกใจความในพระปริตร

๑. มงคลสูตร ธรรมที่เป็นความเจริญมีอยู่ ๓๘ ประการ ผู้ประพฤติตามธรรมเหล่านั้น ย่อมได้ความสวัสดิมงคล ถึงซึ่งความเกษม.
๒. รตนสูตร การเคารพพระรัตนตรัย การฟังธรรม การแสดงธรรม เป็นเครื่องระงับความทุกข์ให้ได้รับความสุข.
๓. กรณียเมตตสูตร ผู้เจริญเมตตาจะอยู่ในที่เช่นไรก็ได้รับความเจริญ.
ขันธปริตร สัตว์ทั้งหลายย่อมไม่ทำร้ายแก่ผู้เจริญเมตตา.
๔. ฉัททันตปริตร ภัยย่อมไม่เกิดแก่ผู้กล่าวความจริง.
๕. โมรปริตร จะรักษาศีลและเจริญภาวนามั่นคงอยู่ได้ ก็ด้วยการพิจารณาหลีกเลี่ยงจากอกุศล.
๖. วัฏฏกปริตร ความกล่าวสัตย์คุ้มครองตนให้พ้นภัยได้.
๗. ธชัคคสูตร ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นความระลึกชอบ บำบัดความกลัว ความหวาดสะอุ้งเสียได้.
๘. อาณานัญยปริตร แสดงความเคารพในผู้ควรเคารพ มีพระพุทธเจ้าเป็นอาทิ เป็นความเจริญแก่ตน.
๙. อังคุลิมาลปริตร ความกล่าวสัตย์ย่อมเป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่นด้วย.
๑๐. โพชฌังคปริตร การฟังธรรมโดยเคารพและบันเทิงในธรรมแล้ว เมื่ออาพาธอยู่ที่ระงับอาพาธนั้นเสียได้.
๑๑. อภยปริตร อานุภาพพระรัตนตรัย ขจัดอวมงคลได้ในที่ทั้งปวง.
๑๒. ชยปริตร ชัยชนะของพระพุทธเจ้า ได้ด้วยความประพฤตีสัจจริตในไตรทวารและพระมหากรุณา.

คาถาเจริญพระพุทธมนต์

สิบสองตำนาน

๑ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

ตติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

๑ สมฺพุทฺธเช อญฺจวิสฺสัจ

ทฺวาทสฺสเก สหสฺสเก

ปญฺจสตสหสฺसानิ

นนามิ สิริสา อหํ

เตสํ ชมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

อาทเรน นนามิหํ

นมการานุกาเวน

หนตุวา สพฺเพ อุปฺทฺทเว

อนเกา อนฺตรายาปี

วินฺสฺสนฺตุ อเสสโต

สมฺพุทฺธเช ปญฺจปณฺณาสณฺจ

จตุวิสตีสหสฺสเก

ทสสตสหสฺसानิ

นนามิ สิริสา อหํ

เตสํ ชมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

อาทเรน นนามิหํ

นมการานุกาเวน

หนตุวา สพฺเพ อุปฺทฺทเว

อนเกา อนฺตรายาปี

วินฺสฺสนฺตุ อเสสโต

สมฺพุทฺธเช นวฺตฺตรสเต

อญฺจจตุตาฬีสสหสฺสเก

วิสตีสตสหสฺसानิ

นนามิ สิริสา อหํ

เตสํ ชมฺมณฺจ สงฺฆณฺจ

อาทเรน นนามิหํ

นมการานุกาเวน

หนตุวา สพฺเพ อุปฺทฺทเว

อนเกา อนฺตรายาปี

วินฺสฺสนฺตุ อเสสโต.

นโมการอฏฐก

- ๑ นโม อรหโต สมมา — สมพุทฺธสฺส มหเสีโน
นโม อุตฺตมชฺมมสฺส สฺวากุขาตสฺเสว เตนฺธิ
นโม มหาสงฺฆสฺสาปปี วิสุทฺธสึลทีฏฺฐิโน
นโม โอมาทฺตยารทฺธสฺส รตนตฺตยสฺส สาธุกํ
นโม โอมกาตฺตสฺส ตสฺส วตฺถตฺตยสฺสปี
นโม การปฺปภาเวน วิคจฺฉนฺตุ อุปทฺทวา
นโม การานุภาเวน สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา
นโม การสฺสเตเชน วิธิมฺหิ โหมิ เตชวา.

ขัตตานาน มงคลสูตร

๑ เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา
ภุมฺมาภุมฺมา จ เทวา
เอเต อายนฺตุ เทวา
สนฺโต สนฺโต สเหตุํ
สพฺเพสุ จกฺกวาเพสุ
ยํ อเมหิ กตํ ปุณฺณํ
สพฺเพ ตํ อนฺุมอิตฺตฺวา
ปมาทรหิตา โหนฺตุ
สาสนสฺส จ โลกสฺส
สาสนมฺปิ จ โลกณฺจ
สทฺธิ โหนฺตุ สุขิํ สพฺเพ
อนิฆา สุมฺนา โหนฺตุ
ยณฺจ ทฺวาทส วสฺसानิ
จิสฺสํ จินฺตยฺนฺตฺวา
จกฺกวาพสฺสเสสุ
กถํ โกลาหลํ ชาตํ
ยํ โลกนาโถ เทเสสิ
ยํ สุตฺวา สพฺพทฺกฺเขหิ
เอวมาทิกฺกณฺุเปตํ

ติสรณฺสรณฺา เอตถ โลกนฺตเร วา
คุณฺคณฺคหณฺพฺยาวณฺา สพฺพกถํ
วรกนฺกมเย เมรฺุราเช วสนฺโต
มฺุณิวรฺวณฺํ โสตฺมคฺคํ สมคฺคํ
ยกฺขา เทวา จ พฺรหฺมฺุโน
สพฺพสมฺปตฺติสาคฺคํ
สมคฺคา สาสเน รตา
อารกฺขาสฺ วิเสสโต
วฺุฑฺฒิํ ภวตฺุ สพฺพทา
เทวา รกฺขนฺตุ สพฺพทา
ปรีวาเรหิ อตฺตโน
สทฺ สพฺเพหิ ฃาติภิ
จินฺตยฺสิ สเทวกา
เนว ชานฺสิ มงฺกลํ
ทสฺสุ เยน ตตฺตกํ
ยาว พฺรหฺมฺุณิเวสนา
สพฺพปาปวินาสนํ
มฺุจฺจนฺตาสงฺขิยา นรา
มงฺกลนฺตมฺภณาม เห.

ขัตตานานที่หนึ่ง มงคลสูตร

ในมงคลสูตรนี้มีเนื้อความเริ่มต้นว่า หม่อมมนุษย์ในชมพูทวีปมาประชุมกันที่ทวารเมือง
โรงรับแขกและศาลาที่ชุมนุมเป็นต้น จ้างคนทีรุม่าเล่านิทานให้ฟัง นิทานนั้นบางเรื่องเล่านานถึง

๔ เดือนจึงจบ วันหนึ่งชนในที่ประชุมนั้นได้ไต่ถามกันจนถึงข้อมงคล ว่าสิ่งใดได้ชื่อว่า เป็นมงคล มีผู้ออกความเห็นว่ารูปที่เห็นด้วยจักขุเป็นมงคลบ้าง เสียงที่ได้ยินด้วยโสตเป็นมงคลบ้าง สิ่งที่ได้สัมผัส ด้วยสัมผัส ถูกต้อง เป็นมงคลบ้าง ความเห็นของที่ประชุมแยกเป็น ๓ อย่างไม่ตกลงกัน ใครเห็นอย่างไรต่างก็ประพฤติไปตามความเห็นของตน และถือเอาเป็นข้อห้ามเพียงคนอื่นไกลาผล การสันนิษฐานถึงเหตุอันเป็นมงคลหาสิ้นสุดลงไม่ได้ และต่างก็คิดค้นหาข้อมงคลนั้นอยู่

ครั้งนั้นฝ่ายผู้เทพารักษ์ได้ฟังมนุษย์คิดข้อมงคล ก็ชวนกันคิดข้อมงคลบ้าง แล้วเทพยดาและท้าวมหาพรหมอันเป็นมิตรของเทพารักษ์ ได้ทราบเรื่องเข้าก็คิดข้อมงคลปัญหาต่อ ๆ กันไป สิ้นเวลาถึง ๑๒ ปี ก็ไม่มีผู้ใดจะชี้เด็ดขาดลงไปได้ว่าสิ่งใดเป็นมงคลแน่

กาลนั้น ท้าวสุทธวาสมหาพรหมทั้งหลาย รู้ในความประสงค์ด้วยข้อปัญหาของมนุษย์ทั้งหลายแล้ว จึงได้ประกาศแก่หมู่มนุษย์ในชมพูทวีปว่า จำเดิมแต่บัดนี้ต่อไปอีก ๑๒ ปี สมเด็จพระบรมครูจะได้โปรดประทานพระธรรมเทศนา ซึ่งข้อมงคลทั้งหลายให้เราท่านทั้งปวงฟัง

ครั้นกาลล่วงไปได้ ๑๒ ปี พระพุทธเจ้าได้ตรัสในโลกแล้ว หมู่เทพยดาได้ถามข้อมงคลปัญหาแต่พระอินทร์ พระอินทร์จึงตรัสถามว่า ข้อปัญหานั้นเกิดขึ้น ณ ที่ใด เทพยดาทูลว่าเกิดขึ้นในมนุษย์โลก พระอินทร์จึงมีเทวบัญชาให้เทวดาองค์หนึ่งลงไปทูลถามข้อมงคลปัญหาแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพระอินทร์และหมู่เทพยดาก็ตามลงมาฟังด้วย ในกาลครั้งนั้น หมู่อมรพรหมินทร์ใน ๑๐,๐๐๐ จักรวาลก็มาประชุมกันฟังวิสัยข้อมงคลปัญหาในครั้งนั้นด้วย

พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสแก่ข้อมงคล และทรงแสดงถึงอันสงฆ์ข้อมงคลด้วยพระคาถามีคำว่า อเสวนา จ พาลานิ เป็นต้น มีคำว่า ตนุเตสึ มงคลมุตฺตมึ เป็นปริโยสาน ข้อมงคลนั้นนับได้ ๓๘ ประการ.

กาถาที่สวดมนต์ใน มงคลสูตร มีลำดับแต่เบื้องต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วยคำแปล ดังต่อไปนี้:—

๑ เอมุเม สุตฺติ	อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้
เอกิ สมยํ ภควา	สมัยหนึ่งสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
สาวตฺถิยํ วิหริติ เขตวเน	เสด็จประทับอยู่ที่เขตวันวิหาร อันเป็นอารามของอนาถบิณฑิก
อนาถบิณฑิกสฺส อารามे	เศรษฐีสร้างถวาย ในเมืองสาวัตถี
อถโข อญฺญตรา เทวตา	ครั้งนั้นแล เทวดาองค์ใดองค์หนึ่ง

อภิกษุทาย รตติยา }
อภิกษุทวณณา }

ครั้งเมื่อราตรีปฐมยามล่วงไปแล้ว มีรัศมีอันงามยิ่งนัก

เกวลกปป์ เขตวนั โอภาเสตวา } ยังเชตวันทั้งสิ้นให้สว่าง

เขน ภควา เตนุปลงกมิ } พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่โดยที่ใด ก็เข้าไปโดยที่นั้น

อุปสงกมิตวา ภควนตํ }
อภิวาทเตวา } ครั้นเข้าไปใกล้แล้ว จึงถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว

เอกมนตํ อฏฐาสี } ได้ยินอยู่ ในที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง

เอกมนตํ จิตา โข สา เทวตา } เมื่อเทวดานั้น ยืนอยู่ในที่สมควรส่วนข้างหนึ่งแล้วแล

ภควนตํ คาถาย อชฌภาสี } ได้ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยคาถาว่า

พหู เทวา มนุสฺสา จ } หมู่เทวดาและมนุษย์เป็นอันมาก

มงฺกลานิ อจินตยํ }
อากงฺขมานา โสตถานํ } ผู้หวังความสวัสดิ ได้คิดหามงคลทั้งหลาย

พฺรหฺมิ มงฺกลมุตฺตมํ } ขอพระองค์จงเทศนา มงคลอันอุดม

อเสวนา จ พาลานํ } ความไม่เสพชนพาลทั้งหลายหนึ่ง

ปณฺหิตานญจ เสวนา } ความเสพบัณฑิตทั้งหลายหนึ่ง

ปุชา จ ปุชนิยานํ } ความบูชา ชนควรบูชาทั้งหลายหนึ่ง

เอตมมงฺกลมุตฺตมํ } สามชั้น เป็นมงคลอันอุดม

ปฏฺฐิรูปเทสวาโส จ } ความอยู่ในประเทศอันสมควรหนึ่ง

ปุพฺเพ จ กตปุญฺญตา } ความเป็นผู้มีบุญ อันทำแล้วในกาลก่อนหนึ่ง

อตฺตสมฺมาปณฺธิ จ } ความตั้งตนไว้ชอบหนึ่ง

เอตมมํกลมุตฺตมํ } สามชั้น เป็นมงคลอันอุดม

พาหุสจฺจญจ สิปปญฺจ } ความได้ระดับแล้วมากหนึ่ง ศิลปศาสตร์หนึ่ง

วินโย จ สุสิกฺขิตอ } วินัยอันสนิทภาคแล้วหนึ่ง

สุภาสิตา จ ยา วาจา } วาจาใด อันชนกล่าวดีแล้วหนึ่ง

เอตมมํกลมุตฺตมํ } สามชั้น เป็นมงคลอันอุดม

มาตาปิตุอุปภูฐาน	ความบำรุงมารดาและบิดาหนึ่ง
ปุตตทารสฺส สงฺกโห	ความสงเคราะห์ลูกหนึ่ง เมียหนึ่ง
อนากุลา จ กมฺมนตา	การงานทั้งหลายไม่อากุลหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	สี่ข้อ เป็นมงคลอันอุดม
ทานญจ ชมฺมจฺริยา จ	ความให้หนึ่ง ความประพฤติธรรมหนึ่ง
ฌาตกานญจ สงฺกโห	ความสงเคราะห์ญาติทั้งหลายหนึ่ง
อนวชฺชานี กมฺมานี	กรรมทั้งหลายไม่มีโทษหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	สี่ข้อ เป็นมงคลอันอุดม
อารตี วิรตี ปาปา	ความงดเว้นจากบาปหนึ่ง
มชฺชปาณา จ สญฺญโม	ความสำรวมจากการดื่มเมาหนึ่ง
อปฺปมาโท จ ชมฺเมสุ	ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลายหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	สามข้อ เป็นมงคลอันอุดม
การโร จ นีวาโต จ	ความเคารพ ต่อบุคคลควรเคารพหนึ่ง ความไม่จองทองหนึ่ง
สนฺตุฏฺฐี จ กตญฺญตา	ความยินดี ด้วยของอันมีอยู่หนึ่ง ความเป็นผู้รู้อุปการะ อัน ช้อนแล้วแก่คนหนึ่ง
กาเลน ชมฺมสฺสวณํ	ความพึงธรรมโดยกาลหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	ห้าข้อ เป็นมงคลอันอุดม
ขนฺตี จ โสวจสฺสตา	ความอดทนหนึ่ง ความเป็นผู้วางายหนึ่ง
สมณานญจ ทสฺสนํ	การได้เห็นสมณะทั้งหลายหนึ่ง
กาเลน ชมฺมสากจุฉา	ความเจรจาธรรมโดยกาลหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	สี่ข้อ เป็นมงคลอันอุดม
ตโป จ พุรฺหมจฺริยญจ	ความเพียรเผากิเลสหนึ่ง ความประพฤติอย่างพรหมหนึ่ง
อริยสจฺจาน ทสฺสนํ	ความเห็นอริยสัจทั้งหลายหนึ่ง
นิพฺพานสจฺฉิกิริยา จ	ความทำให้แจ้งพระนิพพานหนึ่ง
เอตมฺมงฺกฺลมฺุตฺตมํ	สี่ข้อ เป็นมงคลอันอุดม

บุญชุต โลกขมเมหิ
จิตต์ ยสฺส น กมฺปติ

จิตของบุคคลใด อันโลกธรรมทั้งหลายถูกต้องแล้ว ย่อมไม่
หวั่นไหวหนึ่ง

อโสภํ วิรัชํ เขมํ

จิตไม่มีโศกหนึ่ง จิตมีรุตีไปปราศแล้วหนึ่ง จิตเกษมหนึ่ง

เอตมมฺงฺคฺลฺมุตฺตมํ

สีขอน เป็นมงคลอันอุดม

เอตาทิสานิ กตฺวาน

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย กระทำมงคลทั้งหลายเห็นปานนั้นแล้ว

สพฺพตฺถมปฺราจिता

เป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง

สพฺพตฺถ โสถถิ คจฺฉนฺติ

ย่อมถึงความสวัสดิ์ในที่ทั้งปวง

ตฺนเตสํ มงฺคฺลฺมุตฺตมฺนฺติ ฯ

ขอนเป็นมงคลอันอุดม ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเหล่า
นั้น ฯ

ขัตตานาน รตนสูตร

๑ ปณิธานโต ปฏฺจาบ ตถาคตฺสฺส ทส ปารมีโย ทส อุปปารมีโย ทส
ปรมตฺถปารมีโยตี สมตีส ปารมีโย ปุเรตฺวา ปณฺจ มหาปริจฺจาเค ติสฺโส จรียา
ปจฺฉิมพฺภเว คพฺภาวกฺกนฺตี ชาตี อภินิภฺขมนํ ปธานจริยํ โภชิปลฺลงฺเก มารวิชัยํ
สพฺพพณฺณตฺถาณปฺปฏิเวธํ ฐมฺมจกฺกปฺปวตฺตณํ นว โลกุตฺตฺรฐมฺเมตี สพฺเพปิเม
พฺพุทฺธคฺเณ อาวชฺชิตฺวา เวสาลียา ตีสฺส ปาการนฺตเรสฺส ตियามรตฺตีปริตฺตํ กโรนฺโต
อายสฺมา อานนฺตฺเถโร วีย การุณฺณจิตฺตํ อุปฺภูจเปตฺวา

โกฏฺฐิตสฺสทสฺเสสฺส	จกฺกวาเพสฺส เทวตา
ยสฺสาณมฺปฏิคฺคณฺหนฺตี	ยณฺจ เวสาลียมฺปุเร
โรคามนฺตฺสทฺพภิกฺข -	สมฺภุตฺตนฺตีวิฐมฺภยํ
จิปฺปมฺนฺตฺรธาเปสี	ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.

ตำนานที่สอง รตนสูตร

พระสูตรนี้ มีเนื้อความว่า ครั้งหนึ่งพระนครไพศาลีอันไพบุลย์ไปด้วยขัตติยะตระกูล
มีพระยาลิฉวีเป็นประธานแก่ขัตติยะตระกูลทั้งปวง บังเกิดหุภิกกภัยข้าวแพง ฝนแล้งข้าวกล้า
ตายฝอย คนยากจนทั้งหลายพากันล้มตายเป็นอันมาก เมื่อตายแล้วก็พากันเอาศพไปทิ้งไว้นอก
พระนคร กลิ่นอสุภนั้นเหม็นระลอกไป กาลนั้นหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เข้าสู่พระนคร อหิวาตกโรค
ก็เกิดขึ้น ทำให้ชาวพระนครล้มตายอีกเป็นอันมาก เหตุด้วยบ้านเมืองปฏิกุลไปด้วยกเลวรากชากอสุภ
ครั้งนั้นกล่าวกันว่า พระนครไพศาลีประกอบไปด้วยภัยสามประการคือ :-

๑. หุภิกกภัย ข้าวแพง มนุษย์ตายด้วยอดอาหาร.
๒. อมนุษย์ภัยเบียดเบียน ตายด้วยภัยแห่งอมนุษย์.
๓. โรคภัย ตายด้วยโรคต่าง ๆ มีอหิวาตกโรคเป็นต้น.

ชนชาวพระนครจึงพากันไปเฝ้าบรมกษัตริย์ทูลว่า แต่ก่อนมาภัยอย่างนี้ไม่เคยมีที่มา
เกิดขึ้นครั้งนี้เป็นเพราะพระองค์มิได้ทรงตั้งอยู่ในธรรม บรมกษัตริย์ก็ทรงอนุญาตให้ชาวพระนคร

พิจารณาว่า สิ่งใดที่พระองค์มิได้ประพฤติเป็นธรรม ชาวพระนครก็มีสามารภที่จะกล่าวได้ไม่ว่า
สิ่งใดที่บรมกษัตริย์มิได้ประพฤติเป็นธรรม จึงพากันคิดว่า จะระงับภัยอันนี้ โดยหาผู้ประเสริฐเลิศโลก
มาระงับ ได้ตกลงกันให้เชิญเสด็จพระพุทธเจ้าจากกรุงราชคฤห์ไประงับภัยในพระนครไพศาลี
แล้วจึงจัดเครื่องบรรณาการมอบให้พระยาลิฉณวี ๒ พระองค์เป็นประธานนำเครื่องราชบรรณาการ
ไปถวายพระเจ้าพิมพิสาร ขอให้พระองค์อนุญาตให้เชิญเสด็จพระพุทธเจ้าไปยังพระนครไพศาลีพระ-
เจ้าพิมพิสารจึงรับสั่งให้พระยาลิฉณวีไปนิมนต์พระพุทธเจ้ามาตามความประสงค์ พระพุทธเจ้ารับ
นิมนต์ของพระยาลิฉณวีแล้ว ก็เสด็จไปเมืองไพศาลี พร้อมด้วยพระสาวก ๕๐๐ รูป ระหว่างเวลาที่
เสด็จทรงพระดำเนินไปนครไพศาลีนั้น พระราชาและชาวพระนครหม่อมมรพรมหินทร์ กระทำสักการะ
ด้วยโรยทราย และดอกไม้ของหอมตามมรรคา และยกฉัตรกันแสงพระสุริยา ธงผ้า และของทิพย์
นานาประการ สรรพอาหารมีรสเลิศนำมาถวาย อนึ่งทางระหว่างนครไพศาลี กับกรุงราชคฤห์นั้น
มีคดงากว้างประมาณ ๑ โยชน์เป็นเขตคั่นอยู่ เมื่อพระบรมครูเสด็จถึงที่นั้นได้ลงสู่นาวาข้ามคดงาไป
พระยานาคที่อยู่ในคดงาก็มากกระทำสักการะบูชาด้วย ระยะทางจากกรุงราชคฤห์ถึงนครไพศาลี
ประมาณ ๘ โยชน์เศษ สมเด็จพระบรมครูเสด็จรอนแรมไปตามระยะทาง ๘ วัน จึงถึงนครไพศาลี

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จถึงเขตพระนครไพศาลี ฝนห่าใหญ่ก็ตกลงมาจนน้ำท่วมนองถึง
เข้า พัดพาเอาซากอสุภทั้งปวงลอยไปสู่คดงาสัน เมื่อถึงพระนครไพศาลีพระอินทร์และหมู่เทพยดา
ผู้มมเหสักข์ก็มาคอยเฝ้าพระพุทธเจ้า ฝ่ายฝูงอมนุษย์ทั้งหลายเห็นท้าวสหัสสเนตรก็พากันหนีไปเป็น
อันมาก เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จถึงพระทวารพระนครไพศาลีแล้ว จึงมีพระพุทธภูิกาดรัสเรียกพระ
อานนท์ว่า ดูกรลำแดงอานนท์ อานนท์จงเรียนเอารตนสูตรนี้ แล้วจงถือเอาเครื่องปลุกกรรมเที่ยว
ไปในระหว่างแห่งกำแพงทั้งหลายสามชั้นแล้ว จงสวดซึ่งรตนสูตรปริตรนี้ ตรัสตั้งนมนแล้วก็กล่าว
ซึ่งรตนสูตร พระอานนท์ก็เรียนเอารตนสูตร เมื่อเรียนได้แล้วก็ถือเอาบาตรน้ำของสมเด็จพระ
บรมครูเที่ยวประน้ำสาตน้ำไปทั่วพระนคร อมนุษย์ทั้งหลายที่ยังมิได้หนีไปในกาลครั้งก่อนก็พา
กันหนีไปสิ้น ชาวพระนครก็ปราศจากโรคภัยเบียดเบียน

พระพุทธเจ้าจึงทรงตรัสเทศนารตนสูตร โปรดท้าวสักกรินทร์เทวราชกับหมู่เทพยนิกร
ทั้งหลาย ฝ่ายมนุษย์มีพระยาลิฉณวีและชนชาวพระนครเป็นอันมาก กาลเมื่อจบพระธรรมเทศนาลง
ความเจริญสิริสวัสดิก็บังเกิดมีแก่ราชตระกูลและชนชาวพระนคร อุบัติวันตรายทั้งปวงก็ระงับสิ้น

จำนวนสรรพสัตว์แปดหมื่นสี่พัน ก็ได้ตรัสรู้ธรรมมาภิสมัยและมรรคผลตามควรแก่ศาสนาธรรมที่ได้
สร้างสมอบรมมา

ในกาลครั้งนั้นสมเด็จพระอินทร์ทรงจินตนาการว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอาศัยซึ่งคุณ
พระรัตนตรัย แล้วประกอบสัจจนะกระทำให้ชาวพระนครถึงซึ่งความเจริญ ปราศจากอุบัตวโร
อันตรายทั้งปวง จำอาตมะจะอาศัยซึ่งพระรัตนตรัยแล้วกล่าวให้เป็นคุณบ้าง เมื่อทรงดำริละ
แล้ว ก็กล่าวพระคาถาสามพระคาถาว่า ยานีธ ภูตานี สมากตานี ฯลฯ ตถาคต
เทวมนุสสุปุชิตัง สงฺขมฺ นมสฺสาม สุตฺถิ โหตุ ความว่า เทวดาทั้งหลายที่เป็นภุมเทวดา
บังเกิดในภูมิประเทศก็ดี เทวดาที่อยู่ในอากาศวิมานก็ดี เราทั้งหลายนมัสการพระพุทธเจ้าอันเสด็จ
มาสู่พุทธภูมิพร้อมด้วยอัคริยอัครุธรรมเหมือนด้วยพระพุทธเจ้าแต่ปางก่อน พระธรรมอันมาสู่
พระพุทธสันดานเหมือนพระธรรมอันมาสู่พระพุทธสันดานแต่ก่อน พระสงฆ์อันมาสู่อริยชาติเหมือน
ด้วยพระสงฆ์แต่ก่อน อันหมู่เทพนิกรและมนุษย์ทั้งหลายกระทำสักการะบูชา ขอความสวัสดิ์จงมี
แก่หมู่มนุษย์พุทธบริษัททั้งปวงเถิด ครั้นกล่าวพระคาถานั้นแล้วก็ถวายนมัสการลาพาเทพบริวารกลับ
ไป ด้วยเหตุนี้คาถาของท้าวสักกจึงได้ใช้สวดอยู่ข้างท้ายพระปริตรนี้ด้วย

เมื่อหม่อมรถกลับแล้ว พระผู้มีพระภาคยังได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนารัตนสูตร
โปรดชาวพระนครอีก ๖ วัน และทรงประทับอยู่ในพระนครไพศาลีประมาณ ๑๕ วัน จึงเสด็จกลับ
ระหว่างเมื่อเสด็จกลับถึงฝั่งคงคา พระยานาคที่อยู่ในคงคา ได้มีนิมิตนาวาพิเศษมาคอยอยู่ที่หน้า
ทูลอาราธนาพระพุทธเจ้ากับพระสาวก ๕๐๐ รูป ลงสู่นาวาไปนาคพิภพ พระผู้มีพระภาครับ
อาราธนาเสด็จไปยังนาคพิภพ พร้อมด้วยพระสาวก ๕๐๐ รูป ได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนา
โปรดนาคทั้งหลายตลอดราตรีรุ่ง แล้วจึงเสด็จกลับยังกรุงราชคฤห์ มนุษย์และเทวดาก็กระทำ
สักการะบูชายิ่งกว่าเมื่อคราวเสด็จไป.

พระสูตร นี้ว่าประกอบไปด้วยคุณานุภาพไพศาลเป็นมหัศจรรย์พันลึกพิเศษต่าง ๆ ยิ่งนัก พระคาถาที่
สวดแต่เบื้องต้นจนถึงที่สุดประกอบด้วยคำแปล ดังนี้ต่อไปนี้ :-

ยานีธ ภูตานี สมากตานี	} หมู่นาคเหล่าใด เป็นภุมเทวดาก็ดี เหล่าใดสถิตแล้วในอากาศ ก็ดี ซึ่งมาประชุมกันแล้วในที่นี้ ขอหมู่นาคเหล่านั้นทั้งหมดเทียว จงเป็นผู้มีจิตโสมนัส
ภุมมานี วา ยานิว อนตฺถิกุเช	
สพฺเพ ว ภูตา สุขฺมา ภวนตุ	

อโถปี สกุกจจ สุนเนตฺ ภาสิตํ	อนึ่ง จงฟังภาษิตโดยเคารพ
ตสฺมา หิ ภูตานิสามเณสพฺเพ	} เพราะเหตุ ^๕ นั้นแล ท่านทั้งหลายเหล่าหมู่ญาติทั้งปวง จงฟัง พระปริตร
เมตฺตํ กโรถ มานุสฺสียา ปชาย	
ทิวา จ รตฺโต จ หรณฺติ เย พลี	} กระทำไมตรีจิต ในหมู่สัตว์มนุษยชาติ มนุษย์ทั้งหลายเท่าใด ย่อมนำกระทำพละกรรมในกลางวัน หรือกลางคืน
ตสฺมา หิ เน รกฺขถ อปฺปมตฺตา	
ยํกิลฺลิจิ วิตฺตํ อิชฺ วา หุริ วา	} เพราะเหตุ ^๕ นั้นแล ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาทรักษาหมู่ มนุษย์เหล่านั้น
สคฺเคสฺสุ วา ยํ รตนํ ปณฺตี	
น โน สมํ อตฺถิ ตถาคเตน	} ทรัพย์เครื่องปล้ำใจ อันใดอันหนึ่งในโลกนี้และโลกอื่นก็ดี หรือรัตนะอันใด อันประณีต ในสวรรค์ วัตถุอันนั้น จะเสมอด้วยพระตถาคตย่อมไม่มี แม้อันนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์ ^๕ ขอความสวัสดิ์จงมี
อิทฺมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณฺตี	
เอเตน สจฺเจน สฺวตฺถิ โหตุ	} พระศากยมุนีเจ้า มีพระทัยดำรงมั่นได้บรรลุธรรมอันใดเป็นที่ สิ้นไปแห่งกิเลส เป็นที่สํารอกกิเลส เป็นธรรมอันไม่ม้วยมรณะ เป็นธรรมอันประณีต สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เสมอด้วยพระธรรมนั้นย่อมไม่มี แม้อันนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระธรรม ด้วยคำสัตย์ ^๕ ขอความสวัสดิ์จงมี
ขยํ วิรํคํ อมตํ ปณฺตี	
ยทชฺฌนฺนํ สกฺขมฺนํ สฺมาหิโต	} พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงสรรเสริญแล้วซึ่งสมาธิอันใดว่า เป็นธรรมอันสอาด บัณฑิตทั้งหลายกล่าวแล้วซึ่งสมาธิอันใดว่า เป็นอนันตริกะ ให้ผลโดยลำดับ
น เตน ฌมฺเมน สมตฺถิ กิลฺลิจิ	
อิทฺมฺปิ ฌมฺเม รตนํ ปณฺตี	} สมาธิอื่น เสมอด้วยสมาธินั้นย่อมไม่มี แม้อันนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระธรรม
เอเตน สจฺเจน สฺวตฺถิ โหตุ	
ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปรีวณฺณยํ สฺวํ	} สมาธิมานนตริกณฺณมาหุ
สมาธิมานนตริกณฺณมาหุ	
สมาธินา เตน สโม น วิชฺชติ	} สมาธิอื่น เสมอด้วยสมาธินั้นย่อมไม่มี แม้อันนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระธรรม
อิทฺมฺปิ ฌมฺเม รตนํ ปณฺตี	

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	} ด้วยคำสัตย์ ^๕ ขอความสวัสดิ์จงมี บุคคลทั้งหลายเหล่าใด แปรจำพวกสี่ ^๕ อันสัตบุรุษทั้งหลาย สรรเสริญแล้ว
เย ปุคฺคฺลา อฏฺฐ สตฺ ปสฺตฺถา จตุตฺตารี เอตานิ ยุกานิ โหนฺติ	
เต ทกฺขิณฺเอยฺยาสุคตฺตฺส สวากา	
เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺพลานิ	} ทานทั้งหลายอันบุคคลถวายแล้วในท่านเหล่านั้น ย่อมเป็น ของมีผลมาก
อิทฺมปิ สงฺฆเม รตฺนํ ปณฺตี	
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	} ด้วยคำสัตย์ ^๕ ขอความสวัสดิ์จงมี อริยบุคคลทั้งหลายเหล่าใด ในศาสนาพระโคตมเจ้าประกอบ แล้ว ตีมีใจมั่นคงมีความใคร่ออกไปแล้ว
เย สุปฺปยุตฺตํ มนฺสา ทพฺเพน นิกฺกามิโน โคตมฺศาสนมฺหิ	
เต ปตฺตฺติปตฺตฺตา อมตํ วิคฺยฺห	
ลทฺฐา มุชา นิพฺพุตฺติ ภูณฺชฺมานา อิทฺมปิ สงฺฆเม รตฺนํ ปณฺตี	} ได้ซึ่งความดับกิเลสโดยเปล่า ๆ (ไม่ต้องขอ) แล้วเสวยผลอยู่ แมื่อนั้น เป็นรัตนอันประณีต ในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	
ยถินฺทฺขีโต ปจฺวี สีโต สียา จตุพฺภิ วาเตภิ อสมฺปกมฺปิโย	
ตถุปมํ สปฺปุริสํ วทามิ	} ผู้ใดยังเห็นอริยสัจทั้งหลาย เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นสัตบุรุษผู้ ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม ฉันท
โย อริยสจฺจํ อเวจฺจ ปสฺสตี	
อิทฺมปิ สงฺฆเม รตฺนํ ปณฺตี	แมื่อนั้น เป็นรัตนอันประณีต ในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	} ด้วยคำสัตย์ ^๕ ขอความสวัสดิ์จงมี พระโสดาบันบุคคลจำพวกใดกระทำให้แจ้งอยู่ ซึ่งอริยสัจ ทั้งหลาย อันพระศาสดาแสดงดีแล้ว ด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง
เย อริยสจฺจํ วิภาวฺยฺนฺติ คฺมภีรฺปญฺเณน สุเทสฺตานิ	
ภิญฺจาปี เต โหนฺติ กุสฺปฺมตฺตา	

น เต ภว อฏฺฐมาทียนฺติ

ถึงกระนั้น ท่านย่อมไม่ถือเอาภพที่แปด คือเกิดอีก อย่างช้า
เพียงเจ็ดชาติ

อิทฺมปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี

แมื่อนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี

สหาวิสุตฺต ทสฺสนสมฺปทา
คฺยสุตฺต ฐมา ชหิตา ภวนฺติ
สกกายทิกฺขุ วิจิกฺขณิตฺตจ
สึลพฺพตํ วาปี ยทตฺถิ กิณฺจ

สักกายทิกฺขุ วิจิกฺขณา สึลพฺพตปฺรามาส อนฺโตอนฺหนึ่งยังมี
อยู่ ธรรมทั้งหลายสามเหล่านั้น อันพระโสดาบันบุคคลละได้
แล้ว พร้อมด้วยทสฺสนสมบัติคือ พระโสดาบันตติมรรคทีเดียว

จตุปฺปาเยหิ จ วิปฺปมุตฺโต

อนึ่ง พระโสดาบันบุคคลเป็นผู้พ้นแล้วจากอบาย ทั้งหลายสี่

ณ จาภิกานานิ อภพฺโพ กาคฺตุ

ไม่อาจเพื่อจะกระทำอภิฐานทั้งหลายหก คือ อนันตริยกรรม-
ห้า และอุทิสต์อศาศดาอัน

อิทฺมปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี

แมื่อนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี

กิณฺจาปี โส กมฺมํ กโรติ ปาปกํ
กาเยน วาจาเยท เจตสา वा

พระโสดาบันบุคคลนั้น เมื่อกระทำบาปกรรมด้วยกาย หรือ
วาจา หรือใจเข้าบ้าง เพราะความพลั้งพลาด

อภพฺโพ โส ตสฺส ปฏฺิจฺจนทา

ถึงกระนั้น ท่านไม่ควรเพื่อจะปกปิดบาปกรรมอันนั้น

อภพฺพตา ทิกฺขุปทสฺส วุตฺตา

ความเป็นแห่งบุคคล มีทางพระนิพพานอันเห็นแล้วไม่ควร
เพื่จะปกปิดซึ่งบาปกรรมนั้น อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้ว

อิทฺมปิ สงฺฆเ รตนํ ปณฺตี

แมื่อนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี

วนปฺปคฺคฺมฺเพ ขธา ผุสฺสสิตฺตเค
คิมฺหานมาเส ปฺฐชฺสมิ คิมฺเห

ครั้นเมื่อพุ่มไม้ในป่า มียอดอันบานแล้วด้วยกิ่งก้าน ในต้น
คิมฺหะณฺดู ในเดือนคิมฺหาณฺดู ฉนั้นใด

ตถฺปมํ ฐมฺมวริ อเทสย
นิพฺพานคมิ ปรมํ หิตาย

พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงแสดงธรรมอันประเสริฐยิ่ง เพื่อ
ประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย ให้ถึงพระนิพพาน ฉนั้น

อิทฺมปิ พุทฺเธ รตนํ ปณฺตี

แมื่อนั้น เป็นรัตนะอันประณีต ในพระพุทธเจ้า

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี

วโร วรณญ วรโท วราหโร }	พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงทราบธรรมอันประเสริฐ ประกาศ ธรรมอันประเสริฐ นำมาซึ่งธรรมอันประเสริฐ
อนุตฺตโร ชมฺมวโร อเทสยิ อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณฺตี เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	เป็นผู้ลบล้น ได้ทรงแสดงแล้วซึ่งธรรมอันประเสริฐ แมื่อนั้น เป็นรัตนอันประณีต ในพระพุทธเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี
ชินฺ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมฺภวํ }	กรรมเก่า ของพระอริยบุคคลเหล่าใดสิ้นไปแล้ว กรรมใหม่ ย่อมไม่มีปรากฏ
วิรตฺตจิตฺตยาตฺติเก ภวสุมี	พระอริยบุคคลเหล่าใด มีจิตอันหน่ายแล้ว ในภพต่อไป
เต ชินฺพีชา อวิรุฬฺหิณฺนทา }	พระอริยบุคคลเหล่านั้น มีพืชอันสิ้นแล้ว มีความพอใจออก ไม่ได้แล้ว
นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป อิทมฺปิ สจฺเม รตนํ ปณฺตี เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	เป็นผู้มีปัญญา ย่อมมีปริณิพพานเหมือนประทีปอันดับไปฉะนั้น แมื่อนั้น เป็นรัตนอันประณีต ในพระสงฆ์ ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี
๑ ยานฺธ ภูตานิ สมากตานิ } ภูมฺมานิ วา ยานิว อนตฺถิกฺเข } ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ } พุทฺธ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ } ยานฺธ ภูตานิ สมากตานิ } ภูมฺมานิ วา ยานิว อนตฺถิกฺเข } ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ } ชมฺมํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ } ยานฺธ ภูตานิ สมากตานิ } ภูมฺมานิ วา ยานิว อนตฺถิกฺเข } ตถาคตํ เทวมนุสฺสปุชิตํ } สจฺมํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ }	หม่อมกุดเหล่าใด เป็นกุ่มเทวดาก็ดี เหล่าใดสถิตแล้วในอากาศก็ดี ซึ่งมาประชุมกันแล้วในที่นี้ เราทั้งหลาย จงนมัสการพระพุทธเจ้า ผู้มาแล้วอย่างนั้น ผู้อัน เทพยดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดิ์จงมี หม่อมกุดเหล่าใด เป็นกุ่มเทวดาก็ดี เหล่าใดสถิตแล้วในอากาศ ก็ดี ซึ่งมาประชุมกันแล้วในที่นี้ เราทั้งหลาย จงนมัสการพระธรรมอันมาแล้วอย่างนั้น อัน เทพยดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดิ์จงมี หม่อมกุดเหล่าใด เป็นกุ่มเทวดาก็ดี เหล่าใดสถิตแล้วในอากาศ ก็ดี ซึ่งมาประชุมกันแล้วในที่นี้ เราทั้งหลาย จงนมัสการพระสงฆ์ ผู้มาแล้วอย่างนั้น ผู้อัน เทพยดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดิ์จงมี

ขัตตานาน กรณียเมตตสูตร

๑ ยสุสานุกาวัตโต ขกฺขา   เหว ทสฺเสนฺติ ภีสนํ
ขมฺหิ เจวานุยุญฺชนฺโต   รตฺตินฺทิวมตฺนฺทิตฺโต
สุขํ สุปฺติ สุตฺโต จ   ปาปํ กิณฺจि น ปสฺสตี
เอวมาทิกุณฺเปตํ   ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.

ตำนานที่สาม กรณียเมตตสูตร

พระปริตร ตามตำนานเบื้องต้นกล่าวเนื้อความว่า พระภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป ในพระนครสาวัตถี ได้เรียนกัมมฏฐานในสำนักสมเด็จพระศาสดา แล้วไปหาที่สงบเงียบสำหรับ เจริญวิปัสสนา ไปได้เส้นทางประมาณ ๑๐๐ โยชน์ ถึงหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่ง ชาวบ้านเหล่านั้น ได้เห็นพระภิกษุที่มีความยินดี นิมนต์ให้นั่งบนอาสนะที่สมควร แล้วองคาสถ์ช่วยยกขึ้นเป็นต้น แล้วถามว่า พระผู้เป็นเจ้าของท่านทั้งหลายจะไปอยู่ที่แห่งใด เมื่อได้รับคำตอบว่า จะไปหาที่สบายสำหรับ เจริญสมณธรรมตลอดไตรมาส ชนเหล่านั้นจึงกล่าวว่า จากที่นี่ไปไม่สู้จะไกลนักมีป่าชฎุเป็นที่ สงบเงียบ ขอให้นิมนต์พระผู้เป็นเจ้าของท่านทั้งหลาย จงเจริญสมณธรรมในที่นั้นตลอดไตรมาสเถิด ข้าพเจ้า ทั้งหลายจะขอตั้งพระรัตนตรัยเป็นสรณะและรักษาศีลในสำนักของพระผู้เป็นเจ้าของท่านทั้งหลาย พระภิกษุ ทั้งหลายรับนิมนต์แล้ว ก็ได้เข้าไปอาศัยอยู่ในบ้านนั้นและเจริญสมณธรรมอยู่ในที่นั้น

พฤกษเทวดาที่สิงอยู่ที่ต้นไม้ในบ้านนั้น คิดว่าพระผู้เป็นเจ้าของท่านทั้งหลายมาอาศัยอยู่ที่ โคนต้นไม้แห่งเรา ตัวเราและบุตรภรรยาของเราจะอยู่บนต้นไม้ ไม่ใช่การเคารพหาสมควรไม่ จึงพากันลงจากต้นไม้ นั่งอยู่เหนือพื้นดิน นัยหนึ่งว่า เพราะอำนาจที่ภิกษุเจริญสมณธรรม พฤกษเทวดาเหล่านั้นจึงไม่อาจอยู่บนต้นไม้ได้ ด้วยสำคัญว่า พระผู้เป็นเจ้าของท่านพักอยู่ในที่นั้นคืนหนึ่ง แล้วก็จักไปต่อไป ในวันรุ่งขึ้น พระภิกษุเที่ยวบิณฑบาตภายในบ้าน แล้วก็กลับมาสู่ป่าชฎุตามเดิม เทวดาเหล่านั้นพากันคิดว่า ใคร ๆ เขาคงนิมนต์ท่านฉันในวันพรุ่งนี้ วันนั้นท่านจึงกลับมาพัก ในที่นั้นอีก และวันหน้าต่อไป ท่านก็จะไปในที่อื่น แต่หมู่เทวดาพากันคิดว่า พระภิกษุจะไปในวันหน้า และภิกษุก็ยังกลับมาพักในที่เดิมอีก ดังนั้นสืบ ๆ ไป จนเวลาล่วงไปได้ประมาณครึ่งเดือน

เทพดาจึงมาคิดกันว่า ชะรอยพระผู้เป็นเจ้าของจะอยู่ในที่นั่นตลอดไตรมาสเป็นแน่ ถ้าพระผู้เป็นเจ้าของจะอยู่ในที่นั่นตลอดไตรมาสแล้ว พวกเราจะต้องอยู่กับพื้นดินตลอดไตรมาสด้วย เป็นการลำบากนัก ควรที่พวกเราจะทำวิธีการอะไรขึ้น ให้ท่านไปเสียจากที่นั่นแหละเป็นการดี เมื่อปรารถนาอย่างนั้นแล้วก็แสดงวิธีการต่าง ๆ มีซากศพสัตว์ระชาดและรูปยักษ์เป็นต้น และกระทำเสียงแห่งมนุษย์อันน่าสยดสยองทั้งในเวลากลางคืนและกลางวัน กับบันดาลโรคโศกโศกและจามให้เกิดขึ้นแก่พระภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายก็อยู่ไม่เป็นผาสุกเหมือนดังแต่ก่อน มีความหวาดกลัว เกิดโรคผอมซีดเขียวลงแล้ว จึงพากันออกจากที่นั่นไปสู่ที่สำนักของสมเด็จพระศาสดา ทูลให้ทรงทราบถึงเรื่องที่ได้ประสบต่อต่ออารมณ์อันน่ากลัวต่าง ๆ และความไม่ผาสุกที่ได้บังเกิดขึ้นแต่โรคนี้ด้วย

พระผู้มีพระภาคเจ้ามี พระพุทธประสงค์จะให้ภิกษุเหล่านั้นกลับไปเจริญสมณธรรมในที่เดิมอีก จึงทรงประทานเมตตสูตรเป็นอาวุธเครื่องป้องกัน และมีพระพุทธดำรัสว่า ภิกษุทั้งหลายเธอพึงสาธยายพระสูตรนตงแต่ราวไพร่ภายนอกวิหารเข้าไปสู่ภายในวิหาร ภิกษุเหล่านั้นก็ถวายบังคมพระศาสดาแล้วกลับไป เมื่อถึงราวไพร่ภายนอกที่อยู่ก็สาธยายพระสูตรตามพระพุทธานุญาตแล้วจึงเดินเข้าไปสู่สำนักเดิม คราวนี้หมู่เทพดาเหล่านั้นกลับมีความเมตตา ทำการต้อนรับพระภิกษุเหล่านั้น มีการรับบาตรจีวร และเข้านวดตัว บัดกวาดสถานที่ ตลอดจนถึงการ อารักขาในราวไพร่ด้วย

ภิกษุเหล่านั้น เมื่อได้อยู่เป็นผาสุกแล้ว ก็ตั้งจิตบำเพ็ญพระกัมมัฏฐานตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน จิตของท่านก็หยั่งลงสู่วิษณณา เห็นความสิ้นความเสื่อมในตนว่า อดีตภาพก็เป็นเช่นภาชนะดิน คือว่าต้องแตกทำลายไม่ถาวร พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ในพระคันธกุฎี ทราบความปรารถนาของพระภิกษุทั้งหลายนั้นแล้ว จึงเปล่งพระรัศมีในที่ห่างประมาณ ๑๐๐ โยชน์ ให้เห็นเหมือนว่าเสด็จประทับอยู่ที่เฉพะหน้าพระภิกษุเหล่านั้น และตรัสพระคาถาว่า :—

“ภิกษุทราบกายนี้ว่าเปรียบกับหม้อ บัดจิตนี้ให้เหมือน
กับนคร พึงรบกับมารด้วยอาวุธ คือปัญญา และพึง
รักษาความชนะไว้ พึงเป็นผู้หาความ พัวพันมิได้”

เมื่อจบพระธรรมเทศนาแล้ว ภิกษุ ๕๐๐ รูปก็ได้บรรลุพระอรหัตต์พร้อมด้วยปฏิสัมภิทา พระสูตรนี้ ประกอบด้วยคุณานุภาพเป็นอันมาก เป็นประหนึ่งหัวใจของพระพุทธศาสนา พระคาถาที่ สวดมนต์ มีลำดับแต่เบื้องต้นจนถึงที่สุด ประกอบด้วยคำแปล ดังต่อไปนี้ :—

ฅรณัฒมตฺถกุสเลน ยนตฺ ฅนตฺ ปทํ อภิสเมจฺจ สกฺโก อชฺช จ สหฺช จ สุวโจ จสฺส มฺหฺ อนตฺมานี สนตฺตฺสโก จ สฺภโร จ อปฺปกิจฺโจ จ สลฺลหฺกฺวตฺติ สนตฺนฺทรโย จ นิปโก จ อปฺปกพฺโก กุเลสุ อนนฺคิทฺโธ น จ ชุทฺทํ สมาจเร กิลฺยจิ เยน วิญฺญู ปเร อฺปวเทยฺยํ สฺขินโน วา เขมิโน โหนตฺตุ สพฺเพ สตฺตา ภวนตฺตุ สฺขิตตฺตา เย เกจิ ปาณภุตฺตฺถิ ตสา วา ถาวรา วา อนวเสสา ทิฆมา วา เย มหนฺตา วา มชณฺมิมา รสฺสกา อณฺุกถฺลา ทิฏฺฐา วา เย จ อทิฏฺฐา เย จ ทูเร วสนตฺติ อวิทฺทูเร ภฺตา วา สมฺภเวสี วา สพฺเพ สตฺตา ภวนตฺตุ สฺขิตตฺตา น ปโร ปรี นิกฺขพฺเพถ นาตฺมิณฺยฺเชถ กตฺถจิ นํ กิลฺยจิ	กิจนฺนํไต อั้นพระอรียเจ้าบรรรลุแล้วซึ่งบทนันร้างบกระทำแล้ว กิจนฺนํอันกุลบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์ ฟังกระทำ กุลบุตรนั้น ฟังเป็นผู้อาจหาญและซื่อตรงด้วยดี เป็นผู้ว่าง่าย ละมุนละไม ไม่มีอติมานะ เป็นผู้สันโดษ เขาเลี้ยงง่าย เป็นผู้มกิจธุระน้อย พระพฤติเบากายจิต มีอินทรีย์อันระงับแล้ว มีปัญญา เป็นผู้ไม่คนอง ไม่พัวพันในสกุสทั้งหลาย วิญฺญูชน ล่วงติเตียนชนทั้งหลายอื่นได้ด้วยกรรมอันใด ไม่ฟัง ประพฤติกรรมอันนั้นน้อยน้อยหนึ่ง แล้วฟังแผ่ไมตรีจิตไปใน หมู่สัตว์ว่า ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผู้มีสุข มีความเกษม มีตนถึง ซึ่งความสุขเกิด สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย เหล่าใด เหล่าหนึ่งมีอยู่ ยังเป็นผู้สะดุ้ง คือมีตนหาอยู่ หรือเป็นผู้ดาวรมั่นคง คือไม่มี ตนหาทั้งหมดไม่เหลือ เหล่าใดเป็นที่ขชาติ หรือโตใหญ่ หรือปานกลาง หรือต่ำเตี้ย หรือผอมพี เหล่าใดที่เราเห็นแล้ว หรือมิได้เห็น เหล่าใดที่อยู่ในที่ไกล หรือที่ใกล้ ที่เกิดแล้วไม่ต้องเกิดอีกต่อไป หรือยังแสวงหาภพต่อไปก็ดี ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็นผู้มีตนถึงซึ่งความสุขเกิด สัตว์อันอย่าฟังชมเชยสัตว์อื่น อย่าฟังดูหมิ่นอะไร ๆ เขา ในที่ไร ๆ เลย
---	---

พยาโรสนา ปฏิมสณฺญา
 นาลุณมณฺณสฺส ทุกฺขมิจฺเจยฺย } ไม่ควรปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน ด้วยความกลัวโกรธ และ
 ด้วยปฏิมสณฺญา ความคับแค้น

มาตา ยถา นิยฺมํ ปุตุตฺตํ
 อายุสา เอกปุตุตฺตมนุรกฺเข } มารดาคนอมบุตร ผู้เกิดในตน อันเป็นลูกเอกด้วยอายุ คือ
 แม้ชีวิตก็สละรักษาบุตรได้ ฉันทใจ

เอวมปิ สพฺพภูเตสุ
 มาณสมฺภาวเย อปริมาณํ } พึงเจริญเมตตา มีในใจ ไม่มีประมาณไปในสัตว์ทั้งหลายทั้ง
 ปวง แม้ฉนั้น

เมตฺตตณฺจ สพฺพโลกสฺมึ
 มาณสมฺภาวเย อปริมาณํ } บุคคลพึงเจริญเมตตา มีในใจ ไม่มีประมาณ ไปในโลกทั้งสิ้น

อุทฺธํ อโธ จ ติริยณฺจ
 อสมฺพาธํ อเวรํ อสฺปตฺตํ
 ติญฺจณฺจํ นิสินฺโน वा } ทั้งเบื้องบน เบื้องต่ำ เบื้องขวาง
 เป็นธรรมอันไม่คับแคบ ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู
 ผู้เจริญเมตตาจิตนั้น ยืนอยู่ก็ดี เทียวไปก็ดี นั่งแล้วก็ดี

สยาโน वा ยาวตสฺส วิคตฺมิทฺโธ } นอนแล้วก็ดี เป็นผู้มี ความง่วงนอนไปปราศแล้ว คือยังไม่หลับ
 เพียงไร

เอตํ สตี อธิฏฺเฐยฺย } ก็พึงตั้งสติระลึกเมตตาเพียงนั้น

พฺรหฺมเมตํ วิหารํ อธิมาหุ } บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวกริยาอันนี้ว่าเป็นพรหมวิหาร ในพระ
 ศาสนานี้

ทิฏฺฐิจฺญจ อนฺุปกมฺม สึลฺวา
 ทสฺสเนน สมฺปนฺโน } บุคคลที่มีเมตตาพรหมวิหาร ไม่เข้าถึงทิฏฐิ เป็นผู้มีศีล
 ถึงพร้อมแล้วด้วยทัสสนะ คือ โสดาปัตติมรรค

กาเมสุ วิเนยฺย เเคธํ } นำความกำหนัดในกามทั้งหลายออก

น หิ ชาตุ คพฺภเสยฺยํ ปฺนเรตฺตี } ย่อมไม่ถึงความเกิดในครรภ์อีกโดยแท้ทีเดียว

ขัณฑ์ตำนาน ขันธปริตร กับ ฉันทันตปริตร

๑ สพฺพาสวีสชาตํ
ยมนาเสติ วิสํ โฆรัม
อาณกฺเขตฺตมฺหิ สพฺพตฺถ
สพฺพโสปี นีวาเรติ

ทิพฺพมนฺตาคทํ วย
เสสจฺจาปี ปริสฺสยํ
สพฺพทา สพฺพปาณินํ
ปริตฺตฺนตฺตมฺภณาม เห.

ตำนานที่สี่ ขันธปริตร กับ ฉันทันตปริตร

ขันธปริตร

พระปริตร บทนี้มีตำนานเริ่มต้นว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเสด็จประทับอยู่ ณ พระเชตวันาวาส ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้นนั้นพระภิกษุรูปหนึ่งนั่งสัพโภอยู่ ณ เรือนไฟ งูตัวหนึ่ง ออกจากต้นไม้ไปชบเอาน้ำเข้าแห่งพระภิกษุนั้น พระภิกษุนั้นทนพิษงูมิได้ ก็ถึงมรณภาพอยู่ ณ ที่นั้น ภิกษุทั้งหลายก็พากันไปเฝ้าพระพุทธเจ้า กราบทูลถึงเรื่องภิกษุที่ถูกงูกัดตายนั้น สมเด็จพระศาสดาจึงตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลายชะรอยภิกษุนั้นจะไม่ได้เจริญเมตตาคิจต่อตระกูลแห่ง พระยายุทฺธ ๔ ถ้าหากว่าพระภิกษุรูปนั้นได้เจริญเมตตาคิจ ปราธซึ่งตระกูลพระยายุทฺธ ๔ แล้ว งูจะไม่กัดพระภิกษุนั้นเลย ถึงแม้ว่าจะกัดก็หาตายไม่ แต่ปางก่อนดาบสทั้งหลายผู้เป็นบัณฑิตได้ เจริญเมตตาคิจในตระกูลพระยายุทฺธ ๔ ก็พากันรอดพ้นจากภัยแห่งงูทั้งหลาย แล้วจึงทรงนำเอา อดีตชาติมาแสดงดังต่อไปนี้ :—

ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติ ณ เมืองพาราณสี พระโพธิสัตว์ บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ ณ กาสีกรัฏฐ์ ครั้นเจริญวัยแล้วก็ได้ละสมบัติ ออกบวรพชาเป็นฤๅษี ได้บรรลุอภิญญา ๔ และสมาบัติ ๘ แล้วได้สร้างอาศรมอยู่ ณ กึ่งแห่งหนึ่งของแม่น้ำคงคา ในป่า หิมพานต์ และได้เป็นอาจารย์สั่งสอนหมู่ฤๅษีอยู่ ณ ที่นั้นด้วย

ครั้นนั้น งูทั้งหลายอยู่ ณ ผงแห่งแม่น้ำนั้น ได้ชบกัดฤๅษีถึงแก่ความตายเป็นอันมาก พระดาบสทั้งหลายก็ได้ นำความนั้น แจ้งแก่ดาบสโพธิสัตว์ผู้เป็นอาจารย์ของตน

พระโพธิสัตว์ผู้เป็นอาจารย์จึงให้ประชุมดาบสทั้งหลาย แล้วสอนให้ดาบสเหล่านั้น
 เจริญเมตตาจิตต่อตระกูลแห่งพระยาอุทิง ๕ เป็นเบื้องต้น แล้วจึงสอนให้เจริญเมตตาจิตในสัตว์
 จำพวกอื่นต่อไปโดยลำดับ ตั้งแต่สัตว์ที่ไม่มีเท้า สัตว์ ๒ เท้า สัตว์ ๔ เท้า และสัตว์มีเท้ามาก
 ว่าอย่ามีเวร อย่ามีพยาบาท จนถึงซึ่งความสุข ปราศจากทุกข์เกิด แล้วทรงสั่งสอนให้ระลึกถึง
 คุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่ามากไม่มีประมาณ (คือคุณมากโดยไม่มีกิเลส) สัตว์ทั้งหลาย
 เป็นสัตว์ที่มีคุณมีประมาณ (เพราะชั่งอยู่ในกิเลส) สัตว์ที่มีประมาณเหล่านี้ จึงกระทำการบ่อก
 กันรักษา ซึ่งเราทั้งหลายทั้งกลางวันและกลางคืนเกิด

ความรักษาและป้องกันอันเรากระทำแล้ว แก่สัตว์ทั้งหลาย มีประมาณเท่านั้น ภูตสัตว์
 ทั้งหลายจึงหลีกไปเสีย อย่าได้มาเบียดเบียนเราเลย เรากระทำความนอบน้อม แต่พระสัมมา
 สมพุทธเจ้าทั้งหลาย มีพระวิปัสสิสัมมาสมพุทธเจ้าเป็นต้น

อนึ่ง ความไมตรีจิตของสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้นได้มีอยู่แก่เราผู้ใด เราผู้นั้นย่อมได้กระทำ
 ความนอบน้อมนมัสการแต่พระสัมมาสมพุทธเจ้าทั้งหลาย มีพระวิปัสสิสัมมาสมพุทธเจ้าเป็นต้น
 โดยลำดับมาทั้ง ๗ พระองค์

เมื่อพระโพธิสัตว์ผูกพระปริตรให้แก่ญาติทั้งหลายแล้ว พระญาติเหล่านั้นก็ได้เจริญ
 เมตตา และระลึกถึงพระพุทธคุณเป็นอารมณ์งูทั้งหลายก็หลีกหนีไป มิได้เข้ามาใกล้กรายอีกต่อไป.

พระคาถาที่เจริญพระพุทธรูปและกำแพง มีต่อไปนี้ :-

วิรูปกุเขหิ เม เมตฺตํ	}	ความเป็นมิตรของเรา	จงมีกับสกุลพระยานาคทั้งหลาย	ชื่อ
		วิรูปักขด้วย		
เมตฺตํ เอราปเกหิ เม	}	ความเป็นมิตรของเรา	จงมีกับสกุลพระยานาคทั้งหลาย	ชื่อ
		เอราปดด้วย		
ฉพฺยาปุตฺเตหิ เม เมตฺตํ	}	ความเป็นมิตรของเรา	จงมีกับสกุลพระยานาคทั้งหลาย	ชื่อ
		ฉัพยาบุตรด้วย		
เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ	}	ความเป็นมิตรของเรา	จงมีกับสกุลพระยานาคทั้งหลาย	ชื่อ
		กัณหาโคตมกะด้วย		
อปาทเกหิ เม เมตฺตํ		ความเป็นมิตรของเรา	จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย	ที่ไม่มีเท้าด้วย

เมตต์ ทิปาทเกหิ เม

จตุปปเทหิ เม เมตต์

เมตต์ พหุปปเทหิ เม

มา มํ อปาตโก หีสิ

มา มํ หีสิ ทิปาทโก

มา มํ จตุปปโท หีสิ

มา มํ หีสิ พหุปปโท

สพฺเพ สตุตา สพฺเพ ปาณา

สพฺเพ ภูตา จ เกวลา

สพฺเพ ภาทรานิ ปสฺสนตุ

มา กิญฺจิ ปาปมาคมา

อปฺปมาโน พุทฺโท

อปฺปมาโน ฌมฺโม

อปฺปมาโน สงฺโฆ

ปมาณวนฺตานิ สิริสฺปานิ

อหิ วิจฺฉินฺทา สตสฺสทํ

อุนฺณานาภํ สรพฺมุสิกา

กตา เม รกฺขา กตา เม ปรีตฺตา

ปฏิกุทฺตมนฺตุ ภูตานิ

โสหนํ นโม ภควโต

นโม สตฺตุนฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ

ความเป็นมิตรของเรา จึงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มีเท่าสองด้วย

ความเป็นมิตรของเรา จึงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มีเท่าสี่ด้วย

ความเป็นมิตรของเรา จึงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มีเท่ามากด้วย

สัตว์ไม่มีเท้า อย่าเบียดเบียนเรา

สัตว์สองเท้า อย่าเบียดเบียนเรา

สัตว์สี่เท้า อย่าเบียดเบียนเรา

สัตว์มากเท้า อย่าเบียดเบียนเรา

ขอสรรพสัตว์มีชีวิตทั้งหลาย

ที่เกิดมาทั้งหมดจนสิ้นเชิงด้วย

จงเห็นซึ่งความเจริญทั้งหลาย ทั้งนั้นเกิด

โทษลามกหน้อยหนึ่ง อย่าได้มาถึงแล้วแก่สัตว์เหล่านั้น

พระพุทธเจ้า ทรงพระคุณไม่มีประมาณ

พระธรรม ทรงพระคุณไม่มีประมาณ

พระสงฆ์ ทรงพระคุณไม่มีประมาณ

สัตว์สี่อักษณทั้งหลาย คือ งู แมลงบึ้ง ตะเข็บ ตะขาบ
แมลงมุม ตั๊กแตน หนู เหล่านี้ล้วนมีประมาณ (ไม่มากมาย
เหมือนคุณพระรัตนตรัย)

ความรักษาอันเรากระทำแล้ว ความป้องกันอันเรากระทำแล้ว

หมู่สัตว์ทั้งหลายที่ร้ายกาจ จงหลีกไปเสีย

เรานั้นกระทำการนอบน้อม แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่

ทำการนอบน้อม แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เจ็ด

พระองค์อยู่ ฯ

□

□

อภินันตปริตร

พระปริตร บทนมิตานานกล่าวว่า ครึ่งหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้ากำลังแสดงพระธรรม
เทศนาอยู่ณเชตวันมหาวิหาร พระภิกษุณีรูปหนึ่งฟังธรรมอยู่ และปรารภว่าตัวเรานั้นเคยเป็นบาท

บริจาริกาของพระผู้มีพระภาคเจ้ามาแล้วในอดีตกาลบ้างหรือไม่หนอ   แล้วก็บังเกิดญาณอันหนึ่ง
ระลึกชาติได้ว่า   เคยเป็นบาทบริจาริกาเมื่อครั้งเป็นพระยาช่าง   ฉันทันต์กยนิคหวัระะชน   แล้ว
พิจารณาต่อไปอีก   ก็รู้ว่าตนได้ให้นายพรานโสณุตระ   ไปยิงพระยาช่างฉันทันต์ด้วยลูกศรอาบยาพิษ
ให้ถึงแก่ความตาย   ก็กลับเสวราโศกแล้วร้องไห้   พระศาสดาทรงปรารภเหตุนี้จึงแยมพระโอษฐ์ให้
ปรากฏ   ภิกษุทั้งหลายก็ทูลถามซึ่งเหตุที่ทรงแยมพระโอษฐ์นั้น   พระองค์ก็ทรงแสดงเหตุแห่งนาง
ภิกษุณีนั้น   ให้ปรากฏแล้วนำเรื่องฉันทันต์มาแสดงธรรมเทศนา

    ความว่า   มีพระยาช่างอยู่ในป่าหิมพานต์   ชื่อพระยาฉันทันต์   มเหสีของพระยาช่าง
มีสอง   ชื่อจุลสุภักททา   ๑   มหาสุภักททา   ๑   มีช่าง   ๘,๐๐๐   เป็นบริวาร   วันหนึ่งมีดอกไม้รังบาน
แล้ว   พระยาช่างพามเหสีทั้งสองไปชมดอกกรัง   พระยาช่างชนตันรงนั้น   นางจุลสุภักททายืนอยู่ใกล้
ต้นไม้งั้น   มดดำมดแดงก็วิ่งลงมาตอมสร้อยระของนาง   ส่วนนางมหาสุภักททายืนอยู่ห่างต้นไม้ได้ลม
ลมก็พัดเกสรดอกไม้โปรยไปที่นาง   นางจุลสุภักททาคิดว่าพระยาช่างไม่รักนาง   จึงแกลงให้มดดำ
มดแดงมาตอมตัวนาง   ส่วนนางมหาสุภักททาภรรยาที่รักแล้วก็ให้เกสรดอกไม้โปรยไปตอมตัว   นางก็มี
ความเคียดแค้นผูกเวรแก่พระโพธิสัตว์เป็นปฐมเหตุ

    อีกครั้งหนึ่งพระโพธิสัตว์ได้ดอกปทุมดอกใหญ่ดอกหนึ่ง   ก็ยื่นดอกปทุมนั้นให้แก่นาง
มหาสุภักททา   นางจุลสุภักททาได้เห็นดังนั้นก็น้อยใจว่าพระยาช่างไม่ให้ดอกปทุมแก่ตน   ก็ผูกเวร
แต่พระโพธิสัตว์เป็นคำรบสอง

    กาลต่อมานางจุลสุภักททาได้ถวายผลไม้แก่พระปัจเจกพุทธเจ้า   และนางได้ตั้งความ
ปรารถนาว่า   ข้าพเจ้าสิ้นชีพจากชาตินี้แล้วขอให้ได้ไปบังเกิดในมัททราชสกุล   มีนามว่าสุภักททา
แล้วขอให้ได้เป็นมเหสีพระมหากษัตริย์   และให้ได้โอกาสให้นายพรานผู้หนึ่งออกมาล้างผลาญ
พระยาช่างฉันทันต์   ตัดเอางาหักงูไปให้จงได้   ครั้นอธิษฐานดังนั้นแล้วนางก็ไม่แสวงหาอาหาร   มีนาน
ก็ล้มลง   แล้วก็ไปบังเกิดในมัททราชสกุล   ชื่อนางสุภักททา   เมื่อมีวัยเจริญแล้วก็ได้เป็นมเหสีของ
พระเจ้าพาราณสีตามความปรารถนา   พระนางระลึกชาติหนหลังได้   เมื่อจะทำความปรารถนานั้นให้
สำเร็จ   แกลงทำเป็นประชวรประหนึ่งว่าจะแพ้อัง   เมื่อพระราชาสามีทรงเยี่ยม   พระนางก็ทูลว่า
แพ้อัง   โดยฝันเห็นของสิ่งหนึ่งยากที่จะหาได้   ขอให้พระราชาสามีประชุมนายพรานป่าก่อนแล้ว
จะแสดงความฝันถวาย   พระมหากษัตริย์ก็ได้ประชุมพรานป่า   แล้วพระนางจึงตรัสว่า   เราฝัน

เห็นช้างเผือกผู้งามรัศมี ๖ ประการ เราต้องการงาทังคูนัน เมื่อไม่ได้สมปรารถนาเราก็จะไม่มีชีวิตต่อไป แล้วพระนางเลือกได้นายพรานโสณุตระ จึงส่งให้นายพรานโสณุตระ ออกไปยังพระยานัททันต์ และพระนางได้บอกตำแหน่งที่อยู่ของพระยาช้างให้นายพรานโสณุตระทราบโดยตลอด

นายพรานโสณุตระได้พยายามเดินทางไปสิ้นเวลาเจ็ดปีเจ็ดเดือนเจ็ดวันถึงที่อยู่แห่งพระโพธิสัตว์ ตรวจดูลาดเลาที่หยุดยืนของพระยาช้างได้แล้ว เวลาพระยาช้างไปจากที่นั้น นายพรานจึงขุดหลุมในที่ตรงนั้นให้ลึกลงไปจนลงไปอยู่ในหลุมได้ หอดไม้ขวางเบ้องบนและเกลี่ยดินให้เรียบ ไม้ช่องลูกธนูและช่องที่ตนจะลงไปซ่อนตนในหลุม เสร็จแล้วก็เอาผ้ากาสาวพัสตร์คลุมศีรษะและนุ่งห่มลงซ่อนตัวอยู่ในหลุม เมื่อพระยาช้างมายืนอยู่ที่ตรงหลุมนั้น พรานป่าก็ยิงลูกธนูขึ้นไปตอ้งพระยาช้างแต่นานก็จนทะเลหลัง พระยาช้างก็บ่นสือโกญจนาทดวันวาร ๓ ครั้ง บรืวารของพระยาช้างต่างก็แยกย้ายกันไปเที่ยวหาศัตรู เว้นแต่นางมหาสุภัททาหาได้ไปไม่ มาเฝ้าอยู่พระยาช้างรู้ว่าศัตรูซ่อนตัวอยู่ในหลุม และปรารถนาที่จะทราบเหตุโดยเฉพาตนจึงขบนางมหาสุภัททาให้ไปค้นหาศัตรูอย่างบริวารทั้งหลาย เมื่อนางไปแล้ว พระโพธิสัตว์ก็ทำลายที่กำบังของศัตรูเพื่อจะจับตัวฆ่าเสีย แต่พอได้เห็นผ้ากาสาวพัสตร์ ก็ให้เกิดรู้สึกช่นว่า ผ้ากาสาวพัสตร์นั้นเป็นธงชัยแห่งพระอรหันต์ บัณฑิตทั้งหลายไม่ควรทำลาย ควรสักการะเคารพ จึงเอาจวงยกนายพรานขึ้นจากหลุม มาวางไม้ข้างหน้า แล้วล่าวว่า ผู้ที่หมกหมมอยู่ด้วยกิเลส ไม่ควรนุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ ผ้ากาสาวพัสตร์ควรแก่ผู้ที่ปราศจากกิเลส ครั้นล่าวฉะนี้แล้ว โทสะจิตก็ระงับไป จึงถามนายพรานว่า เจ้ามาเราเพื่อประสงค์อะไร ต้องการเอง หรือผู้อื่นใช้ให้มา

เมื่อได้ทราบว่านางสุภัททาใช้ให้นายพรานมาเอาจา ก็ทราบว่าเป็นเพราะเวรที่นางอาฆาตไว้ จึงให้นายพรานเลื่อยเอาจาทังคูนันตามความปรารถนา และอธิษฐานว่า ขอเดชะบุญที่บริจากงาทังคูนัน ขอให้ได้บรรลุแก่พระสหัพัญญุตญาณ แล้วก็กระทำสังจกดาเครื่องบ่วงกั้นพาลมฤคในไพร ให้แก่พรานโสณุตระ สังจกดานี้ มีแจ้งอยู่ในคาดาสดมนต์ ตั้งแต่ สลุตเตน ฯลฯ อคณฺณนฺติ แล้วพระโพธิสัตว์ก็ให้นายพรานกลับ และพระองค์ก็กระทำกาลกริยา

เมื่อนายพรานโสณุตระนำงาพระยานัททันต์มาถึงพระนครแล้ว นางสุภัททาได้เห็นงาแห่งพระโพธิสัตว์ ก็หวนระลึกถึงความหลงช่นมาแล้วก็เกิดความเศร้าโศกอย่างสาหัส จนดวงหฤทัยแตกมลายชีพในวันนั้นเอง

กาถาที่สวดมนต์บทนี้ ได้สวดกันแต่เฉพาะบทที่พระโพธิสัตว์ทรงอธิษฐานเป็นพระปริตรเครื่องป้องกันภัย
ให้แก่นายพรานโศณฺดร ดังต่อไปนี้ :-

วชิรสเมนนฺตี ปรามสนฺโต	พระยาช้างโพธิสัตว์ ได้จับพรานไพรด้วยหมายว่า เราจักฆ่ามัน
กาสาวมทุกฺขิ ธชฺช อีสินี	ครั้นได้เห็นผ้ากาสาวพัสตร์ อันเป็นธงของพวกดาษี
ทุกฺเขน พุณฺณสุสุทฺปาที สณฺญา	สัญญาให้เกิดขึ้นแก่พระโพธิสัตว์ ผู้นั้นทุกซดุกแล้วต้อง
อรหฺตฺชโช สพฺภี อวชฺฌรฺูป	ว่าธงชัยของพระอรหันต์ มีรูปอันสัตบุรุษหาควรฆ่าไม่
สลฺเลน วิทฺโธ พุชฺฌิตฺโตปปี สนฺโต	แม้พระโพธิสัตว์ถูกสร ควรจะหวนไหว แต่เป็นผู้สงบระงับได้
กาสาวตฺถมฺหี มนฺ น ทฺสุสฺยิ	ไม่ทำใจประทุษร้าย ในผ้ากาสาวพัสตร์
สเจ อิมํ นาควเรน สจฺจํ	ถ้าค่านี้อันพระยาช้างกล่าวจริงแล้ว
มา มิวเน พาลมิกา อคณฺณฺนฺตี ฯ	ขอเหล่าพาลมฤคในไพร อย่าได้กล้ากรายตัวเราดังนี้ ฯ

ขัณฑ์ตำนาน โมรปริตร

๑ ปุเรนุตมโพธิสมุการะ
เขน สัวิหิตารกขั
จิรสั วายมนตาปี
พุรหุมนนตุนติ อกขาคั

นิพพคตั โมรโยนียั
มหาสคตั วเนจรา
เนว สกขัสสุ กณหิตุ
ปริตุนุตมภณาม เห.

ตำนานที่ห้า โมรปริตร

พระปริตร บทนี้กล่าวว่ เมื่อสมเด็จพระบรมศาสดาทรงประทับอยู่ณ เชตวันมหาวิหาร ทรงพระปรารภถึงภิกษุกะสนัรูปหนึ่ง จึงตรัสพระธรรมเทศนาพระปริตรบทนี้ ให้พระภิกษุรูปนั้น ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล ตำนานเบื้องต้นของพระปริตรนี้ มีเนื้อความว่ :

ในอดีตกาล สมัยเมื่อพระเจ้าพรหมทัตต์ครองราชสมบัติในเมืองพาราณสี พระโพธิสัตว์ ถีอปฏิสนธิในครรภ์นางนกยูง อันอยู่ในประจันตประเทศของเมืองพาราณสี เมื่อพระโพธิสัตว์ ออกจากฟองไข่แล้ว มีผิวพรรณงามราวกะว่าสีทอง และประกอบด้วยลักษณะอันเลิศ เมื่อเจริญวัย ชนแล้วก็ได้เป็นพระยาแห่งนกยูง

วันหนึ่ง พระยานกยูงนั้นไปตีมน้ำในบ่อ ได้เห็นเงารูปของตนในน้ำนั้นงามยิ่งกว่า นกยูงทั้งหลาย จึงคิดว่า ถ้าเราอยู่ร่วมกับนกยูงทั้งหลาย ภัยจะมีมาถึงอาตมา จำจะหลีกออกจากฝูงนกยูงไปอยู่เสียในป่าหิมพานต์จึงจะพ้นภัย ดำริฉนั้นแล้ว พระยานกยูงก็หลีกออกจากฝูงไป ที่ภูเขาแห่งหนึ่งในป่าหิมพานต์ อาศัยอยู่ที่ภูเขาแห่งเชานัน อันเป็นทสัน พ้นจากภัยอันตรายแห่ง แมวป่าและงูทั้งหลาย และเมื่อรุ่งขึ้นพระโพธิสัตว์ก็ออกจากภูเขา บินไปจับบนยอดเขา บ่ายหน้าต่อ บุรพทิศแล้วแลดูดวงพระสุริยเมืออุทัยขึ้นมา ก็จำเริญพระปริตรว่ อุกเทตยญจกุกุมา เอกราชา เป็นอาทิ สำหรับจะบ่งกัรักษาดนในเวลากลางวัน แล้วจึงเที่ยวไปแสวงหาเหยื่อ เมื่อเย็นแล้ว ก็บินไปจับอยู่บนยอดเขา บ่ายหน้าต่อทิศตะวันตก แลดูดวงอาทิตย์ที่อัสตงคตลับไป แล้วเจริญ พระปริตรว่ อเปตยญจกุกุมา เอกราชา เป็นต้น สำหรับบ่งกัรักษาดนในเวลารাত্রี แล้ว

จึงไปในที่อยู่แห่งตน และในวันต่อ ๆ ไปก็ได้ทำเช่นนี้อยู่เสมอ พระยานกยูงก็สิดิตเป็นสุขสำราญ
ปราศจากทุกข์ภัยทั้งปวง

ต่อมาภายหลังมีพรานป่าคนหนึ่ง ได้สัญจรไปถึงที่อยู่แห่งพระยานกยูงนั้น และได้เห็น
พระยานกยูงจับอยู่บนยอดเขา เมื่อกลับมาก็มิได้เล่าให้ผู้ใดฟัง แต่เมื่อนายพรานนั้นใกล้จะตาย
ได้บอกแก่บุตรของตนว่า มีนกยูงทองอยู่ตัวหนึ่ง อยู่ในอรัญญประเทศเขาหิมวันต์แนวที่ ๔ ถ้า
พระราชารับส่งถามแล้วก็ควรทูลให้ทรงทราบ ส่งแทนแล้วกสนธิ์

ต่อมาภายหลังพระอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสีทรงพระสุบินว่า มีนกยูงทองมา
แสดงธรรม และพระนางฟังธรรมของนกยูงทอง เมื่อนกยูงทองจะกลับไป พระนางได้ร้องว่า
ช่วยกันจับนกยูงที่ ช่วยกันจับนกยูงที่ แล้วก็บรรทมตื่น และพระนางปรารถนาจะได้นกยูงทองมา
แสดงธรรมจริง ๆ จึงหาอุบายที่จะให้พระราชสามีทำตามความปรารถนานั้น เห็นอุบายว่า ถ้าทูล
พระราชสามีของตนว่า ตนเป็นผู้แพ้ท้องแล้ว พระราชสามีก็ต้องชวนชวายเป็นกิจของตน จึงแกล้ง
ทำเป็นแพ้ท้อง แล้วทูลพระราชสามีว่า ขอได้ทรงโปรดให้ได้ฟังธรรมของพระยานกยูงทองเกิด
พระมหากษัตริย์จึงรับสั่งให้ประชุมเหล่าพรานไพร่ ตามถึงที่อยู่แห่งพระยานกยูงทอง และหาผู้ที่
จะอาสาออกไปจับพระยานกยูงทอง พรานผู้ที่ได้รับคำบอกเล่าจากบิดาของตน ก็กราบทูลถึงที่อยู่
พระยานกยูงทอง และรับอาสาไปจับพระยานกยูงทอง แต่พยายามจับอยู่จนสิ้นอายุของพรานก็หา
จับไม่ได้ ส่วนพระราชเทวี เมื่อไม่ได้สมความปรารถนา ก็ตรอมตรมพระทัยจนถึงชีพิตักษัย
พระเจ้าพรหมทัตต์ก็ทรงพระพิโรธพระยานกยูงทองว่า พระราชเทวีสิ้นชีพ ก็เพราะพระยานกยูงทอง
เป็นเหตุ จึงจงเวรต่อพระยานกยูงทอง โดยให้จารึกข้อความลงในแผ่นทองว่า ใครได้กินเนื้อ
พระยานกยูงทองที่เขาหิมวันต์แนวที่ ๔ จักมีอายุยืนไม่แก่ไม่ตาย ครั้นเมื่อพระองค์ทวงคืนแล้ว
กษัตริย์องค์อื่นได้ทรงทราบจารึกในแผ่นทองนั้นแล้ว ก็ทรงโปรดให้พรานป่าคนหนึ่งออกไปจับ
พระยานกยูงทองนั้นอีก และพรานป่าที่ไปจับพระยานกยูงทองก็ไปตายอยู่ในป่าอีก การพยายาม
จับพระยานกยูงทองได้ทำอยู่เป็นเวลาช้านาน จนเวลาล่วงไปได้ ๖๙๓ ปี และพระราชาทิวงคต
ไปแล้ว ๖ พระองค์ และพรานป่าที่ไปจับนั้นตายไปแล้ว ๖ คน ยังหาจับพระโพธิสัตว์ได้ไม่ จน
ถึงพระราชองค์ที่ ๗ ก็ได้ส่งนายพรานคนที่ ๗ ไปจับพระยานกยูงทองต่อไป

นายพรานคนที่ ๗ นั้นได้พยายามดักบ่วงจะให้พระยานกยูงติดอยู่สิ้น ๗ ปี พระยานกยูงก็หาติดบ่วงของนายพรานไม่ นายพรานจึงมาใคร่ครวญดูว่า ทำไมบ่วงของเราจึงไม่ติดติดเท้าพระยานกยูง แต่นั้นนายพรานก็ได้สกัดรอยดพระยานกยูงต่อไป จึงทราบว่พระยานกยูงเจริญพระปริตรทุกเวลาเช้าและเย็น และในสถานทีนั้นนกหามีนกยูงอื่นอีกไม่ ก็เข้าใจได้ว่า พระยานกยูงรักษาพรหมจรรย์อยู่ อำนาจการรักษาพรหมจรรย์และเจริญพระปริตรทั้งสองนี้ ทำให้บ่วงของเราไม่ติดเท้าพระยานกยูง

เมื่อนายพรานได้ทราบเลศนัยเช่นนี้แล้ว คิดจะขจัดเครื่องคุ้มครองของพระยานกยูงเสีย จึงกลับไปบ้าน แล้วออกไปดักนางนกยูงในป่าได้ตัวหนึ่ง จึงมาผูกมัดให้รู้อาณัติสัญญา คือถ้าติดมือนางนกยูงก็ร้อง ถ้าปรบมือนางนกยูงก็พอร่า เมื่อผูกสอนให้ชำนาญแล้ว ก็พานางนกยูงนั้นออกไปยังที่พระโพธิสัตว์อยู่ จัดแจงดักบ่วงไว้ก่อนที่พระโพธิสัตว์เจริญพระปริตร แล้วติดมือขึ้นเป็นสำคัญ นางนกยูงก็ส่งเสียงร้องด้วยสำเนียงอันไพเราะจับใจ ได้ยินไปถึงหูพระยานกยูงโพธิสัตว์ ที่นกกลีสะที่ระงับอยู่ในสันดานก็พุ่งเข้าชนทันที ทำให้พระยานกยูงมีจิตกะสันพุ่งเข้าเร้าร้อนไปด้วยกิเลส ไม่สามารถจะจำเริญพระปริตรสำหรับป้องกันทุกข์และภัยได้ ก็โผบินไปยังสำนักนางนกยูงโดยเร็วพลัน เท้าก็สอดเข้าไปในบ่วงบาศของนายพรานบ่วงที่ไม่เคยรูดรัดตลอดมาเป็นเวลา ๗๐๐ ปี ก็รูดรัดมัดเท้าพระโพธิสัตว์ไว้โดยฉับพลัน นายพรานจึงมาดำริว่า อาศัยด้วยนางนกยูงตัวนี้เป็นเหตุ จึงทำให้พระยานกยูงทองเร้าร้อนไปด้วยกิเลส มาติดบ่วงของเราห้อยหัวอยู่อย่างนี้ การที่เราฆ่าสัตว์มีศีลให้ลำบากเห็นปานฉะนี้ เป็นการไม่สมควรเลย จำเราจะปล่อยพระยานกยูงนี้ไปเสียเถิด เมื่อจะปล่อยพระยานกยูงนี้ดำริว่า ถ้าจะเข้าไปใกล้พระยานกยูงพระยานกยูงก็จะดิ้นรนได้ความลำบากมาก จึงไถ่ถอนขึ้นเพื่อจะยิงเชือกที่รัดพระโพธิสัตว์ให้ห้อยอยู่กับรั้วนั้นให้ขาด พระโพธิสัตว์ได้เห็นนายพรานไถ่ถอนก็ตกใจ จึงร้องขอชีวิตต่อนายพรานว่า ถ้าท่านจับเราเพราะต้องการทรัพย์แล้ว ก็ขออย่าได้ฆ่าเราเลย จงจับเป็นไปถวายพระราชาเถิด เราเข้าใจว่า ท่านจะได้ทรัพย์มาก นายพรานจึงตอบไปว่า เรามีได้มีความประสงค์ที่จะฆ่าพระยานกยูงเลย ประสงค์ที่จะตัดเชือกบ่วง ปล่อยพระยานกยูงไปตามสบาย พระยานกยูงก็ได้โอกาสโต้ตอบกับนายพราน จึงแสดงการเว้นจากปาณาติบาต และผลแห่งการเว้นจากปาณาติบาตให้นายพรานฟัง และได้ชี้ให้เห็นว่า อเหตุกทฎฐินั้นเป็นความเห็นที่ไร้ประโยชน์ การคบหาสมณะผู้มีจิตอันสงบระงับนั้นแหละย่อมได้รู้จักบุญและบาป และในที่สุดได้แสดงมหาภัยในนรกให้นายพรานฟังอีก

นายพรานนั้นได้เคยอดบรมบุญคุณมาแล้วช้านาน เมื่อได้ฟังธรรมของพระยานกยูงแล้ว ก็ได้สำเร็จเป็นพระบัจเจกโพธิ ส่วนพระยานกยูงนั้นก็พ้นจากบ่วงในขณะที่นายพรานได้ตรัสรู้ เป็นพระบัจเจกพุทธเจ้านั้นด้วย พระบัจเจกพุทธเจ้าได้ประทับนิมิตพระยานกยูง แล้วก็เหาะไปอยู่ เจอมเขานันท์มุลคีรี.

พระปริตร นี้มีกาถาที่สวดและคำแปล ดังต่อไปนี้ :-

อุเทตยญจกุกุมา เอกราชา	}	พระอาทิตย์นเป็นดวงตาของโลก	เป็นเอกราชมีสีเพียงดั่งสี
หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺปภาโส		แห่งทอง	ยังพนปฐพีให้สว่างอุทัยขึ้นมา
คํ คํ นมสฺสามิ		เพราะเหตุนั้น	ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น
หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺปภาสํ		ซึ่งมีสีเพียงดั่งสีแห่งทอง	ยังพนปฐพีให้สว่าง
ตยชฺช กุตุตา วิหเรมุ ทิวสํ		ข้าทั้งหลาย	อันท่านปกครองแล้วในวันนี้
เย พุราหฺมณา เวทกุ สพุพชฺมุเม		พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านี้	ผู้ถึงซึ่งเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นโม		พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น	จงรับความนอบน้อมของข้า
เต จ มํ ปาลยฺนตุ		อนึ่งพราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น	จงรักษาซึ่งข้า
นมตฺถุ พุทฺธานํ		ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
นมตฺถุ โพธิยา		ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่พระโพธิญาณ
นโม วิมุตฺตานํ		ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่ท่านผู้พ้นแล้วทั้งหลาย
นโม วิมุตฺตียา		ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่วิมุตติธรรม
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา	}	นกยูงนั้นได้กระทำพระปริตรอันนี้แล้ว	จึงเที่ยวไปเพื่ออันแสวง
โมโร จรติ เอสนา ฯ		หาอาหาร ฯ	
อุเทตยญจกุกุมา เอกราชา	}	พระอาทิตย์นเป็นดวงตาของโลก	เป็นเอกราชมีสีเพียงดั่งสี
หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺปภาโส		แห่งทองยังพนปฐพีให้สว่าง	ย่อมอัสตงกตไป
คํ คํ นมสฺสามิ		เพราะเหตุนั้น	ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น
หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺปภาสํ		ซึ่งมีสีเพียงดั่งสีแห่งทอง	ยังพนปฐพีให้สว่าง
ตยชฺช กุตุตา วิหเรมุ รตฺตํ	}	ข้าทั้งหลาย	อันท่านปกครองแล้วในวันนี้
		ตลอดคืน	พึงอยู่เป็นสุข

เย พุราหุมนาวาทคฺ สพุพชฺเม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่าใด	ผู้ตั้งซึ่งเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นโม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น	จงรับความนอบน้อมของข้า
เต จ มํ ปาลยนตุ	อนึ่งพราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น	จงรักษาซึ่งข้า
นมตฺถ พุทฺธานํ	ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
นมตฺถ โพรธิยา	ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่พระโพธิญาณ
นโม วิมุตฺตานํ	ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่ท่านผู้พ้นแล้วทั้งหลาย
นโม วิมุตฺตียา	ความนอบน้อมของข้า	จงมีแต่วิมุตติธรรม
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา	} นกยุนั้น ได้กระทำพระปริตรอันนี้แล้ว	จึงสำเร็จความอยู่ ฯ
โมโร วาสมกပ္ปยตี ฯ		

ขันตํานาน วัฏฏกปริตร

๑ ปุเรนตมโพธิสมภาเร
ยสฺส เตเชน ทาวคฺคิ
เถรสฺส สารีปฺตฺตสฺส
กปฺปญฺจายิ มหาเตชํ

นิพฺพตฺตํ วัฏฏชาตีย์
มหาสตฺตํ วัชชยิ
โลกนาถน ภาสีตํ
ปริตฺตฺนตฺตมฺภณาม เห.

ตํานานที่หก วัฏฏกปริตร

พระสุตฺตนี้ มีเนื้อความตามตํานานว่า สมัยหนึ่งสมเด็จพระศาสดาเสด็จจาริกไปใน
แคว้นแคว้นมคธเพื่อบิณฑบาต พร้อมด้วยพระสาวกเป็นอันมาก เวลาเสด็จกลับจากบิณฑบาต
ไฟป่าไหม้มาถึงทางที่พระสาวกกําลังจาริกอยู่นั้น พระสาวกก็พากันหนีไปสู່ยั้งที่ที่พระพุทฺธเจ้า
ทรงประทับยืนอยู่ ครั้นนั้นพระผู้มีพระภาคประทับยืนอยู่ในที่แห่งหนึ่ง ครั้นไฟไหม้มาห่างจาก
ที่ประทับออกไปโดยรอบได้ ๑๖ กรีส ไฟก็ดับไปเอง ภิกษุทั้งหลายก็สรรเสริญคุณสมเด็จพระ
ศาสดา ว่ามีอานุภาพเป็นมหัศจรรย์ พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า ไฟไหม้มาถึงภูมิประเทศ
อันนั้นแล้วดับไป หาใช่เพราะกําลังของพระองค์ในกาลบัดนี้ไม่ ไฟยอมดับไปเพราะกําลังแห่ง
ความสัจย์ของพระองค์ในกาลก่อน ภิกษุทั้งหลายจึงทูลอาราธนาเพื่อทราบเรื่อง พระองค์จึงนำ
ชาดกเรื่องนั้นมาแสดงว่า ในอดีตสมัยพระโพธิสัตว์ได้ถือปฏิสนธิในกําเนิดนกคุ่ม อยู่ในแคว้น
แคว้นมคธนั้น ในกาลเมื่อออกจากฟองไข่แล้ว ยังไม่มีกําลังที่จะเดินและบินไปได้ วันหนึ่ง
นกมารดาบิดาพระโพธิสัตว์ออกไปหาอาหาร ให้นกโพธิสัตว์นอนอยู่ในรัง ครั้นนั้นไฟป่าได้
ไหม้เข้ามาในที่ใกล้รังแห่งลูนกโพธิสัตว์นั้น นกผู้เป็นมารดาบิดาของพระโพธิสัตว์กลัวไฟก็บินหนี
ไป หาอาจกลับมากุมครองลูนกน้อยได้ไม่ พระโพธิสัตว์หมดที่พึ่งอย่างอื่นแล้ว จึงระลึกถึงคุณ
พระพุทฺธเจ้าในอดีต และคุณพระธรรมที่พระพุทฺธเจ้าทรงตรัสรู้ และความสัจย์ที่ตนมีอยู่
ความสัจย์นั้นคือลูนกได้กล่าวว่่า บิกทั้งสองของเรามีอยู่แต่บินไม่ได้ เहांทั้งสองของเรามีอยู่
แต่เดินไม่ได้ มารดาบิดาทั้งสองของเราไม่อยู่ ออกไปหาอาหาร ถ้าสิ่งทั้งปวงที่กล่าวมานั้น

เป็นความจริงแน่แล้วไซ้ ขอเปลวไฟงกลับไปเสียจากที่^{๕๕} ด้วยความสัตย์ที่พระโพธิสัตว์
กล่าว^{๕๖} ไฟที่กำลังไหม้อยู่ห่างจากพระโพธิสัตว์ได้ประมาณ ๑๖ กรีส ก็หวนไปไหม้ที่อื่น
แล้วดับไปเอง ที่นั่น^{๕๗}ห่างจากพระโพธิสัตว์ได้ประมาณ ๑๖ กรีส โดยรอบก็เลยเป็นที่มปฏิบัติ
ไฟมิได้ไหม้จนตลอดกาล^{๕๘} ที่นั่น^{๕๙}คือ ที่ที่พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่เมื่อไฟที่กำลังไหม้
อยู่นั้น.

พระปริตรบทนี้ มีพระคาถาที่สวดและคำแปล ดังต่อไปนี้:—

อตุถิ โลกเ สัตถุโน	คุณแห่งศีลมีในโลก
สจจํ โสเจยฺยนุทฺทยา	ความสัตย์ ความสะอาดกาย และความเอ็นดูมีอยู่ในโลก
เตน สจฺเจน กาหามิ	ด้วยคำสัตย์นั้น ข้าพเจ้าจักทำ
สจฺจกิริยมนุตฺตรํ	สังจกิริยาอันเยี่ยม
อวชฺชิตฺวา ชมฺมพลํ	ข้าพเจ้าพิจารณาซึ่งกำลังแห่งธรรม
สริตฺวา ปุพฺพเก ชินเ	และระลึกถึงพระชินะทั้งหลาย ในปางก่อน
สจฺจพลมวสฺสสาย	อาศัยกำลังสังจจะ
สจฺจกิริยมกาสหํ	ขอทำสังจกิริยา
สนฺติ ปกฺขา อปตฺตนา	ที่ ^๕ ทั้งหลายของข้ามีอยู่ แต่บินไม่ได้
สนฺติ ปาธา อวณฺจนา	เท้าทั้งหลายของข้ามีอยู่ แต่เดินไม่ได้
มาตา ปิตา จ นิกฺขนตา	มารดาบิดาของข้าออกไปหาอาหาร
ชาติเวท ปฏิกฺกม	ตุกรเปลวไฟ ขอท่านจงหลีกไป
สห สจฺเจ กเต มยหํ	} ครั้นเมื่อสังจจะอันเราทำแล้ว เปลวไฟอันรุ่งเรืองใหญ่ หลีกไป สืบหกรีส พร้อมกับคำสัตย์
มหาปชฺชชลิโต สีจํ	
วชฺเชสิ โสพส กรีสานํ	} ประหนึ่งเปลวไฟอันตกถึงน้ำ • สิ่งที่จะเสมอด้วยสังจจะของเราไม่มี นี่เป็นสังจบาร์มีของเรา ดังนี้ ๖
อุทกํ ปตฺวา ยถา สีจํ	
สจฺเจน เม สโม นตฺถิ	
เอสา เม สจฺจปารมิตี ฯ	

ขัตตานาน ธัคคปริตร ธัคคสูตร

๑ ยสุสานุสุสรณนาปี
ปติญจมธิกจุนนติ
สพพูปททวชาลมหา
กณนา น จ มุตตานัน

อนตลิกเขปี ปาณโน
ภูมียั วีย สพพทา
ยกขโจราทิสมภวา
ปริตุนนตมภณาม เห.

ตำนานที่เจ็ด ธัคคปริตร ธัคคสูตร

พระสูตรนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า มีพระพุทธปฏิมาตรัสเรื่องอสูรทำสงครามประชิดอยู่กับเทวดา และพระอินทร์เป็นเจ้าของเทวดามีเทวบัญชาว่า ถ้าหมู่เทวดามีความกลัว หวาดสะดุ้ง และชนพองสยองเกล้าเกิดขึ้น ก็ให้แลดูชายธงของพระองค์หรือของเทวราชชื่อ ปชาบดี วรรณ และอิสาน เพื่อให้สำคัญว่า พระยาของตนยืนอยู่ในที่นั้น แล้วจะสะดุ้งหวาดกลัวอะไรกับอสูรสงคราม และว่าถ้าภิกษุทั้งหลายไปในที่เจริญสมณธรรมอยู่ในที่สงบ มีความหวาดกลัวสะดุ้งและชนพองสยองเกล้าเกิดขึ้น ก็ให้ระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสงฆ์คุณ แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะระงับความหวาดกลัวนั้นเสียได้ ข้อความพิสดารมีแจ้งอยู่ในพระสูตรแล้ว ในที่นี้จะแสดงเนื้อความเบื้องต้นแห่งคำว่า เทवासुरสงคราม ให้ได้ความชัดเสียก่อนว่า ทำไมพระอินทร์จึงต้องทำสงครามกับอสูร มีเรื่องมาว่า เมื่อครั้งพระศาสดาเสด็จประทับอยู่ ณ นครเวสาลี ได้ทรงนำเรื่องอดีตนิทานของท้าวสักกะมาแสดงให้เจ้าลิจฉวีนามว่ามหาสิฬิง มีเรื่องเทวดาทำสงครามกับอสูรด้วยความว่า มีมาณพหนึ่งชื่อ มฆ อยู่ในอจลคามมคธรัฐ ได้ไปสู่สถานที่ทำการในบ้านแห่งหนึ่ง ทำที่นั้นให้เป็นรมณีสถานแล้วอยู่นาน มีชายคนหนึ่งผลักไส นายมฆ ออกเสียจากที่นั้นแล้วก็เข้ายืนแทนอยู่ในที่นั้น นายมฆก็หาโกรธชายคนนั้นไม่ และได้ไปทำรมณีสถานที่อื่นอีก ชายอีกคนหนึ่งก็ได้ผลักไสนายมฆออกเสียจากที่นั้น แล้วก็เข้ายืนแทนอยู่ในที่นั้น นายมฆก็หาโกรธไม่ และได้ไปทำที่รมณีสถานที่อื่นต่อไปอีก คราวนั้นมีหลายคนมาผลักไสนายมฆออกจากที่แล้ว ก็เข้ายืนอยู่ในที่นั้น นายมฆก็หาโกรธคนเหล่านั้นไม่ และมาดำริต่อไปว่า การที่ทำให้คนอื่นได้รับความสุขแล้ว กรรมที่

ท่านนี่ก็เป็นบุญ บุญย่อมให้ความสุขแก่เรา ภายหลัมนายมขจึงเอาจอบไปตากที่ท่าลานให้ราบรื่น
ปวงชนก็ได้พากันไปยื่นอาศัยอยู่ในที่นั้น นายมขจึงคิดว่า ที่ใดเป็นที่รื่นรมย์แล้ว ก็เป็นที่ชอบใจ
ของบุคคลทุกจำพวก คิดจะนั่นแล้ว ก็ได้ออกตากดวงท่ามรรคาให้ราบเสมอ รานกิ่งไม้ที่กดขวางทาง
ให้เป็นที่สะดวกแก่การสัญจรไปมาของคนทั้งหลาย ภายหลัชายคนหนึ่งตามนายมขว่า สหายทำการ
อะไร นายมขตอบว่า ทำทางไปสวรรค์ของฉัน ชายนั้นก็ขอเป็นสหายช่วยทำทางไปสวรรค์ด้วย
แล้วชายอื่น ๆ ก็เข้าเป็นสหายช่วยทำการอย่างนั้นอีกทีละคน ๆ จนได้จำนวน ๓๓ คนทั้งนายมข และ
ได้ทำการขยายทางให้ราบรื่นไปได้ประมาณ ๒ โยชน์ นายบ้านท้องถิ่นนั้นได้เห็นการกระทำของคน
เหล่านั้น จึงกล่าวว่า เจ้าทั้งหลายมาทำการที่ไม่เป็นประโยชน์ทางที่เป็นประโยชน์นั้นควรจะหาเนื้อ
หาปลาและทำสุราดื่ม การที่เขาพูดเช่นนั้น เพื่อว่าคนเหล่านั้นจะได้แบ่งเนื้อปลาและสุราที่หามาได้ให้
แก่เขาบ้าง คนทั้ง ๓๓ คนก็หาทำตามไม่ นายบ้านมีความโกรธ จึงไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินว่า
คนเหล่านั้นเป็นโจร พระราชาจึงสั่งให้จับคนทั้ง ๓๓ นั้นไปให้ช่างเหยียบ ก่อนที่ช่างจะมาเหยียบ
นายมขได้ให้โอวาทแก่พวกของตนว่า จงทำเมตตาเป็นอารมณ์ อย่าทำความเคืองแค้นในใคร ๆ
ตั้งเมตตาไว้ต่อพระราชาต่อนายบ้าน และช่างที่จะมาเหยียบตน และตนของตนเองด้วย คน
เหล่านั้นก็กระทำตามด้วยคำของนายมข และด้วยอนุภาพแห่งการเจริญเมตตาของตนเหล่านั้น ช่าง
ก็ไม่อาจที่จะเหยียบคนเหล่านั้นได้ พระราชาทรงดำริว่าช่างเห็นคนนอนอยู่มากจึงไม่อาจเหยียบ ถ้า
เอาเสื่อล่าแพนคลุมคนเหล่านั้นเสียแล้ว ให้ช่างเหยียบ ช่างก็คงเหยียบ ครั้นทำอย่างนั้นช่างก็หา
เหยียบคนเหล่านั้นไม่ พระราชาจึงเรียกคนเหล่านั้นมาสอบถามว่า พวกเจ้าอาศัยเราไม่ได้หรือ
จึงคุมกันเป็นโจร เขาก็ทูลหาว่าได้เป็นโจรไม่ เป็นผู้ทำทางไปสวรรค์ และถูกหาว่าเป็นโจรก็ด้วย
ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีความโกรธและแกล้งใส่ความจะให้ฉิบหายเสีย

พระราชาเมื่อทรงทราบว่าชาย ๓๓ คนนั้น เป็นผู้ทำทางไปสวรรค์ก็ทรงปราโมทย์
พระราชทานช่างที่ให้เหยียบนั้นเป็นพาหนะแก่พวกเขา และหมู่บ้านนั้นด้วย กับให้เป็นผู้เป็นนายบ้าน
ท้องถิ่นนั้นเป็นทาสแก่พวกเขาด้วย คนทั้ง ๓๓ มีนายมขเป็นประธาน เมื่อได้เห็นอันสงฆ์บุญของตน
ที่ได้ให้ผลปรากฏแล้ว ก็มีจิตเต็มใจยิ่งขึ้น จึงได้ทำบุญให้ทานให้ยิ่งกว่าเก่า มีทำศาลาที่พัก
และให้อาหารเป็นทานเนื่องนิตย์ ส่วนนายมขนั้นยังได้บำเพ็ญวัตรบัพ ๗ โดยบริบูรณ์ คือ :—

ปฏิบัติบารุรักษามารดาบิดา ๑ อ่อนน้อมต่อผู้เฒ่าผู้แก่ในตระกูล ๑ กล่าว

ความสัจย์ไม่กล่าวมุสา ๑ ไม่กล่าวคำมรสุวาทหยาบช้าทารุณ ๑ กล่าวคำเบเนทรกอนด
ปราศจากกล่าวส่อเสียดยุยง ๑ ไม่ตระหนี่ ยินดีในการบริจาคทาน ๑ อคกลั่นโทโสไม่
ขงโกรธ ๑

เมื่อนายมมตายแล้ว กุศลกรรมที่ได้ทำไว้ก็นำสนองให้ได้ไปบังเกิดเป็นพระอินทร์ใน
เทพพิภพ พร้อมด้วยเทพบริวารอีก ๓๒ องค์จึงรวมเป็น ๓๓ ด้วยกัน เทพนครนั้นจึงให้นามว่า
ดาวตัสสะ (ดาวตัส) แปลว่า ๓๓ ส่วนเทพดาที่สถิตย์ในพิภพนั้นมาแต่เดิม เห็นเทพบุตรเกิดขึ้นใหม่
พร้อมด้วยเทพบริวารเป็นอันมาก จึงได้ตบแต่งเหล่าหอมทิพย์ชื่อ กันธบาน ชวนให้เทพดาที่เกิด
ใหม่เสวน้ำกันธบานด้วยกัน พระอินทร์ได้ห้ามเทพบริวารของพระองค์ว่า อย่าดื่มน้ำกันธบาน
ให้ทำแต่ประหนึ่งว่าจะดื่มเท่านั้น ส่วนเทพดาพวกเดิมก็พากันดื่มน้ำกันธบานจนเมาสนสมปฤดี
ล้มลงนอนหลับอยู่กำหนดนับได้นานถึง ๔ เดือนในมนุษย์ สมเด็จพระอินทร์ดำริว่า เทพบุตรเหล่านั้น
ประมาทมัวเมามีสมควรจะให้อยู่ในเทพนครต่อไป จึงบังคับให้เทพบริวารของพระองค์จับเทพบุตร
เหล่านั้นโยนลงไปยังมหาสมุทร ครั้นเทพบุตรเหล่านั้นได้สติขึ้นมา จึงพูดกันว่า ทนเราไม่กินเหล้า
แล้ว ทนเราไม่กินเหล้าแล้ว เหตุที่พูดกันเช่นนี้จึงได้นามชื่อว่า อสุรและด้วยอำนาจแห่งกุศลของอสุร
ยังมีอยู่ อสุรพิภพอันกว้างใหญ่ก็เกิดขึ้นภายใต้เขาพระเมรุราชเหมือนอย่างพิภพของพระอินทร์นั้น
มีต่างกันอยู่อย่างหนึ่งที่ดาวตัส พิกพมีต้นไม้ปาริจฉัตตกะ แต่ในอสุรพิภพมีไม้จิตตปาตลี(ไม้แคฝอย)
หมู่อสุรก็ได้สถิตในอสุรพิภพเป็นผาสุกเหมือนอย่างอยู่ในดาวตัสพิภพนั้น จะรู้ว่าอสุรพิภพนั้น
เป็นพิภพที่เกิดขึ้นใหม่ก็หาไม่ และผู้เป็นใหญ่ในอสุรพิภพนั้นมีนามว่าเวปจิตตอสุรหรือไฟจิตราสุร
ครั้นกาลเมื่อถึงฤดูแคฝอยออกดอก พวกอสุรจึงระลึกขึ้นได้ว่า พิกพที่ตนอยู่นั้นหาใช่ดาวตัสไม่
จิตตกะระหวัดถึงดอกไม้ปาริจฉัตตกะขึ้นมา จึงจัดแจงอสุรโยธาหาญขึ้นไปชิงชัยแก่พระอินทร์ พระ
อินทร์จึงให้ท้าวจตุมหาราชทั้ง ๔ หรือจตุโลกบาลทั้ง ๔ รักษาเชิงเขาพระสุเมรุราชองค์ละทิศ คอยสุ
รกับอสุร บางครั้งอสุรมีชัยแก่ท้าวจตุมหาราชรุกไล่ขึ้นไปจนถึงทวารแห่งเทพนคร พระอินทร์ก็
ต้องคุมเทพนิกรออกรบกับหมู่อสุร และสงครามนั้นก็ทำกันอยู่ช้านาน ผลัดกันแพ้และผลัดกันชนะ
อยู่เนือง ๆ ภายหลังพระอินทร์จับท้าวไฟจิตราสุรได้ ท้าวไฟจิตราสุรก็หาเคารพต่อพระอินทร์ไม่
กลับกล่าวคำหยาบช้าต่าง ๆ นา ๆ ต่อพระอินทร์ พระอินทร์ก็มีได้ถือโกรธให้ภยโทษส่งปล่อย
ท้าวไฟจิตราสุรไป การสงครามระหว่างอสุรกับเทวดา จึงได้สงบกันแต่นั้นมา และการที่พระอินทร์

มีเทวบัญชาให้เทพบุตรทั้งหลายดูชายธงของพระองค์ และของเทวราชอีกสามองค์ ก็ได้มีเทวบัญชา
เมื่อครั้งพระอินทร์ออกทำสงครามกับบอสรนั้นแล.

เนื้อความนอกจากบทว่า เทวาสุรสงคาโม จงดูในกาถาและคำแปล ดังต่อไปนี้:—

เอวมุเม สุตํ	อันข้าพเจ้า (คือ พระอนนทเดระ) ได้สะดับมาแล้วอย่างนี้
เอกํ สมยํ ภควา	สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า
สาวตถึยํ วิหริตี เขตวเน	เสด็จประทับอยู่ที่เชตวันวิหาร อันเป็นอารามของอนาถบิณฑิก
อนาถบิณฑิกสุส อาราม	
ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ	ในกาลนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสเตือนพระภิกษุทั้งหลาย
อามนฺเตสี ภิกฺขโวตี	
ภทฺนฺเตตี เต ภิกฺขุ	ว่า ภิกษุโวลี ดังนี้แล้ว
ภควโต ปจฺจสฺโสสี	
ภควา เอตทโวจ	พระภิกษุเหล่านั้น จึงทูลรับพุทธพจน์ ของพระผู้มีพระภาค
ภุตฺตปฺพุพฺพิ ภิกฺขเว	เจ้าว่าพระเจ้าข้า ดังนี้
เทวาสุรสงคาโม	พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสพระพุทฺพพจน์ว่า
สมุปฺพยุพฺโห อโหสี	ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรื่องดึกดำบรรพ์เคยมีมาแล้ว
อถโข ภิกฺขเว สกฺโก	สงครามแห่งเทพยดาบอสร
เทวานมินฺโท เทเว	ได้เกิดประชิดกันแล้ว
ดาวตฺตีเส อามนฺเตสี	ครั้งนั้นแล ภิกษุทั้งหลาย สักกเทวราช
สเจ มาริสสา เทวานํ สงฺคาม	ผู้เป็นเจ้าของพวกเทพยดา เรียกหมู่เทพยดาในชั้นดาวดึงส์
คตํ อูปฺชเชยฺย ภัยํ वा	
ณฺมภิตตํ ภา โลมหํโส ภา	มาสั่งว่า
มเมว ตสฺมี สมเข	ดูกรท่านผู้ใดทุกซ์ ถ้าความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ	
มมํ หิ โว ชชกฺคํ อุลฺโลกยตํ	ชนพองสยองเกล้าก็ดี พึงบังเกิดขึ้นแก่หมู่เทพยดาผู้ไปสงคราม
	ในสมัยใด
	ในสมัยนั้น ท่านทั้งหลายฟังแลดูชายธงของเรานั้นเถียว
	เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเราอยู่

ยมภูวิสฺสตี ภยํ วา นมฺภิตตฺตํ } ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส วา } อันใดจักมี

โส ปหิยฺยิสฺสตี } อันนั้นจักหายไป

โน เจ เม ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเรา

อด ปชาปติสฺส เทวราชสฺส } ที่นั่นท่านทั้งหลาย พึงแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ ปชาบดี
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ

ปชาปติสฺส หิ โว เทวราชสฺส } เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ ปชาบดี
ชชกฺคํ อุลฺโลกยตฺตํ } อยู่

ยมภูวิสฺสตี ภยํ วา นมฺภิตตฺตํ } ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส วา } อันใดจักมี

โส ปหิยฺยิสฺสตี } อันนั้นจักหายไป

โน เจ ปชาปติสฺส เทวราชสฺส } ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเทวราช ชื่อ ปชาบดี
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ

อด วรฺณสฺส เทวราชสฺส } ที่นั่นท่านทั้งหลาย พึงแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ วรฺณ
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ

วรฺณสฺส หิ โว เทวราชสฺส } เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ วรฺณอยู่
ชชกฺคํ อุลฺโลกยตฺตํ

ยมภูวิสฺสตี ภยํ วา นมฺภิตตฺตํ } ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส วา } อันใดจักมี

โส ปหิยฺยิสฺสตี } อันนั้นจักหายไป

โน เจ วรฺณสฺส เทวราชสฺส } ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่แลดูชายธงของเทวราช ชื่อ วรฺณ
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ

อด อีสานสฺส เทวราชสฺส } ที่นั่นท่านทั้งหลาย พึงแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ อีสาน
ชชกฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ

อิสานสุส หิ โว เทวราชสุส ธชคัค อุลุโลกยต	}	เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราช ชื่ออิสานอยู่
ยมภูวิสสุติ ภยั วา ฌมภูติตต		ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ชนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหังโส วา โส ปหิยยิสสุตตี	}	อันใดจักมี อันนั้นจักหายไป ดังนี้
ตัม โข ปน ภิกขเว		ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็ชื่อนั้นแล
สกุสสุส วา เทวานมินุทสุส ธชคัค อุลุโลกยต	}	คือการแลดูชายธงของสักกเทวราชผู้เป็นเจ้าของแห่งเทพยดาก็ตาม
ปชาปตีสสุส วา เทวราชสุส ธชคัค อุลุโลกยต		การแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ ปชาบดีก็ตาม
วรุณสุส วา เทวราชสุส ธชคัค อุลุโลกยต	}	การแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ วรุณก็ตาม
อิสานสุส วา เทวราชสุส ธชคัค อุลุโลกยต		การแลดูชายธงของเทวราช ชื่อ อีสานก็ตาม
ยมภูวิสสุติ ภยั วา ฌมภูติตต	}	ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ชนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหังโส วา		อันใดจักมี
โส ปหิยเยถาปี โนปี ปหิยเยถ	}	อันนั้นพึงหายไปได้บ้าง ไม่ได้บ้าง
ตัม กิสสุส เหตุ		ชื่อนั้นเป็นเหตุแห่งอะไร
สกุโส หิ ภิกขเว เทวานมินุโท	}	ดูกรภิกษุทั้งหลาย เหตุว่าสักกเทวราช ผู้เป็นเจ้าของแห่งเทพยดา
อวัตราโค อวัตโทโส อวัตโมโห		เรามีรากะยังไม่สิ้นไป มีโหสะยังไม่สิ้นไป มีโมหะยังไม่สิ้นไป
ภีรุ ฌมภู อุตฺราสี ปลายตี	}	เธอยังเป็นผู้กลัว ยังเป็นผู้หวาด ยังเป็นผู้สะดุ้ง ยังเป็นผู้หน็ดงน
อหฺลจ โข ภิกขเว เอวํ วทามิ		ดูกรภิกษุทั้งหลาย ส่วนเราแลกล่าวอย่างนั้นว่า
สเจ ตุมหากัม ภิกขเว อรณฺณ คตานิ วา รุกขมุลคตานิ วา	}	ถ้าว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ไปอยู่ในป่าก็ตาม ไปอยู่ที่โคนต้นไม้
สุญฺณาการคตานิ วา		ก็ตาม ไปอยู่ในเรือนเปล่าก็ตาม

อุปฺปชฺเชยฺย ภยํ วา ฆมฺภิตตฺตํ } ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ชนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส วา } พึงเกิดขึ้นในสมัยใด

มเมว ตสฺมึ สมนฺเย อนุสฺสเรยฺยาถ ในสมัยนั้น ท่านทั้งหลาย พึงระลึกถึงเรานั้นเถียวว่า
อิตฺปิ แม้เพราะเหตุนี้

โส ภควา พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
อรหํ เป็นผู้ไกลกิเลส เป็นผู้ควรไหว้ ควรบูชา

สมฺมาสมฺพุทฺโธ เป็นผู้รู้ชอบเอง
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน เป็นผู้บริบูรณ์แล้ว ด้วยวิชา และจรณะ

สุคโต เป็นผู้ไปดีแล้ว
โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งโลก

อนุตฺตโร ปุริสฺสทฺมฺมสารถิ เป็นผู้ผดุงบุรุษที่ควรผดุง ไม่มีผู้น้อยกว่า
สตฺถา เทวมนุสฺसानํ เป็นผู้สอนของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พุทฺโธ เป็นผู้เบิกบานแล้ว
ภควาตี เป็นผู้จำแนกธรรม ดังนี้

มมํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสเรตฺถิ } ดุกรภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ตามระลึกถึง
เราอยู่

ขมฺภวิสฺสตี ภยํ วา ฆมฺภิตตฺตํ } ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ชนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส วา } อันใดจักมี

โส ปหิยฺยิสฺสตี อันนั้นจักหายไป
โน เจ มํ อนุสฺสเรยฺยาถ ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่ตามระลึกถึงเรา

อถ ชมฺมํ อนุสฺสเรยฺยาถ ที่นั้น พึงตามระลึกถึงพระธรรมว่า
พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว

สนฺทิจฺจโก เป็นของอันบุคคลพึงเห็นเอง
อกาลิโก เป็นของไม่มีกาลเวลา

เอหิปสฺสโก เป็นของจะร้องเรียกผู้อื่นให้มาดูได้

โอบนโยโก	เป็นของอันบุคคลพึงน้อมเข้ามาใส่ใจ
ปจฺจตุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิตํ	เป็นของอันวิญญูชนทั้งหลาย พึงจะรู้แจ้งเฉพาะตัว ดังนี้
ธมฺมํ หิ โว ภิกฺขเว อนุสฺสรตฺตํ	ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ตามระลึกถึงพระธรรมอยู่
ยมฺภวิสฺสตี ภยํ वा นมฺภิตตฺตํ	ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ขนพองสยองเกล้าก็ดี
วา โลมหํโส वा	
โส ปหิยฺยสฺสตี	อันนั้นจักหายไป
โน เจ ธมฺมํ อนุสฺสเรยฺยาถ	ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่ตามระลึกถึงพระธรรม
อถ สงฺฆํ อนุสฺสเรยฺยาถ	ที่นั้น พึงตามระลึกถึงพระสงฆ์ว่า
สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว
อุชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว
สาวกสงฺโฆ	
ถายปฏิปนฺโน ภควโต	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติเป็นธรรม
สาวกสงฺโฆ	
สามจีปฏิปนฺโน ภควโต	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติชอบแท้
สาวกสงฺโฆ	
ยทิตํ	อย่างนี้
จตุตฺตาริ ปุริสยฺุคานิ	คู่แห่งบุรุษทั้งหลายสี่
อญฺจ ปุริสปุคฺคตา	บุรุษบุคคลทั้งหลายแปด
เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ	นี้พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้า
อาหุเนยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรสักการะ ที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรตองต้อนรับ
ทกฺขิณฺเยยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรทักษิณาทาน
อณฺชลิกรณฺเยยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรอัญชลีกรรม

TUDC

4/07/2563

อนุดฺตํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ
โลกสฺสชาติ

ท่านเป็นเขตบุญของโลก ไม่มีเขตอื่นยิ่งกว่า ดังนี้

สงฺฆํ หิ โว ภิกฺขเว อนฺุสฺสรตํ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลาย ตามระลึกถึง
พระสงฆ์อยู่

ยมฺภวิสฺสตี ภยํ วา ฉมฺภิตตฺตํ

ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ชนพองสยองเกล้าก็ดี

วา โลมหํโส วา

อันใดจักมี

โส ปหฺยยิสฺสตี

อันนั้นจักหายไป

ตํ กิสฺส เหตุ

อันนั้นเป็นเหตุแห่งอะไร

ตถาคโต หิ ภิกฺขเว

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เหตุว่าพระตถาคต

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ

เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

วितฺธาโค วิตฺโทโส วิตฺโมโห

มีราคะอันสิ้นไปแล้ว มีโทสะอันสิ้นไปแล้ว มีโมหะอันสิ้นไปแล้ว

อภฺร อจฺฉมฺภี

เป็นผู้หมดกลัว เป็นผู้หมดหวาด

อนฺุตราสึ อปฺลายิตฺติ

เป็นผู้หมดสะดุ้ง เป็นผู้หมดหนี ดังนี้แล

อิทมฺโวจ ภควา

พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสพระพุทธพจน์

อิทํ วตฺวาน สุกฺโต

พระองค์ผู้เป็นพระสุกต ครั้นตรัสพุทธพจน์แล้ว

อถาปฺริ เอตทฺโวจ สตฺถา

ลำดับนั้น พระองค์ผู้เป็นพระศาสดา จึงตรัสพระพุทธพจน์
อีกว่า

อรณฺเเว รุกฺขมฺูเล วา

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อท่านทั้งหลายอยู่ที่โคนไม้ในป่า หรือใน

สุญฺณาภาวเว ภิกฺขโว

เรือนเปล่า

อนฺุสฺสเรก สมฺพุทฺธิ

พึงระลึกถึงพระสัมพุทธะ

ภยํ ตุมฺหาก โน สียา

ภยจะไม่พึงมี แก่ท่านทั้งหลาย

โน เจ พุทฺธิ สเรยฺยาถ

ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่ระลึกถึงพระพุทฺธะ

โลกเชฏฺฐิ นฺราสภิ

ซึ่งเป็นใหญ่กว่าโลก ประเสริฐกว่านรชน

อถ ฌมฺมํ สเรยฺยาถ

ที่นั้น พึงระลึกถึงพระธรรม

นฺิยฺยานิกํ สุเทสิตํ

อันเป็นเครื่องนำออก ที่เราแสดงไว้ดีแล้ว

โน เจ ชมฺมํ สเรยฺยาถ
นียฺยานิกํ สุเทสิตํ
อถ สงฺฆํ สเรยฺยาถ
ปฺปุลฺลเกเขตฺตํ อนุตฺตรํ
เอวมุพฺพุทฺธํ สรณฺตํ
ชมฺมํ สงฺฆมฺนจ ภูิกฺขโว
ภยํ วา ฉนฺนภิตฺตํ วา
โถมฺหํโส น เหสุสฺสตี ๓

ถ้าท่านทั้งหลาย ไม่ระลึกถึงพระธรรม
อันเป็นเครื่องนำออก ที่เราแสดงไว้ดีแล้ว
ที่นั่น พึงระลึกถึงพระสงฆ์
ซึ่งเป็นบุญเขตของโลก ไม่มีเขตอื่นยิ่งกว่า
ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อท่านทั้งหลายมาระลึกถึงพระพุทธ และ
พระธรรม และพระสงฆ์อยู่อย่างนี้
ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี
ชนพองสยองเกล้าก็ดี จักไม่มี ดังนี้แล ฯ

ขัณฑ์ตำนาน อาฏานาฎิยปริตร

๑ อปฺปสฺสนุเนหิ นาทสฺส สาสเน สาธุสมฺมเต
อมนุสฺเสหิ จณฺเฑหิ สทา กิพฺพิสการิกิ
ปริสสานณฺจตสฺสนุน — มหีสาย จ กุตุติยา
ยฺนุเทเสสิ มหาวิโร ปริตฺตนุตฺตมภณาม เห.

ตำนานที่แปด อาฏานาฎิยปริตร

พระสูตรนี้มีเนื้อความว่า สมัยหนึ่งสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณ เขาคิชฌกูฏบรรพต ใกล้กรุงราชคฤห์มหานคร ในครั้งนั้นท้าวมหาราชทั้ง ๔ ซึ่งสถิตอยู่เหนือ ยอดเขายุกุณธร ที่เรียกกันว่าชั้นจาทุมหาราชิกา อันเป็นชั้นต่ำกว่าดาวดึงส์ลงมา และเทวราชทั้ง ๔ น อยู่ในอำนาจของพระอินทร์ พระอินทร์มอบให้เทวราชทั้ง ๔ น เป็นผู้รักษาต้นทาง ที่อสูรจะยก มารบกวนดาวดึงส์ คือ :—

ท้าวธตรัฐ เป็นเจ้าแห่งคนธรรพ์ รักษาทิศบูรพา ท้าววิรูปหก เป็นเจ้าแห่งกุมภภัณฑ์ รักษาทิศทักษิณ ท้าววิรูปกษ เป็นเจ้าแห่งนาค รักษาทิศปัจจิม ท้าวเวสสวัณ นัยหนึ่งเรียก ท้าวกุมเวร เป็นเจ้าแห่งยักษ์ รักษาทิศอุดร

เทวราชทั้ง ๔ น คิดจะเกอกุลแก่พระพุทธศาสนา มิให้หมุ่ยักษ์เป็นศัตรูมาย้ายบีฑา หมุ่สาวกในพระพุทธศาสนา จึงชวนกันจะลงมาเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วชวนคิดไปว่าอสูรรู้ว่าจตุโลก- บาลไม่ได้อยู่ในเทพนคร ก็ยกมารบกวนดาวดึงส์ จึงจัดให้คนธรรพ์แสนหนึ่งอยู่รักษาทิศบูรพา กุมภภัณฑ์แสนหนึ่ง รักษาทิศทักษิณ นาคแสนหนึ่ง รักษาทิศปัจจิม ยักษ์แสนหนึ่ง รักษาทิศอุดร และท้าวจตุรมหาราชจึงประชุมกันที่อาฏานาฎิยนคร ณ ชั้นจาทุมหาราชิกา ผูกซึ่งอาฏานาฎิยปริตร สรรเสริญพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์ มีพระวิปัสสีเป็นต้น มีพระพุทธเจ้าแห่งเราเป็น ปรีโยसान ครั้นผูกพระพระปริตรแล้วก็ประกาศแก่บริษัทของตน ๆ ว่า ธรรมอาณาแห่งสมเด็จพระ พุทธเจ้า อันเป็นบรมครูและราชอาณาจักรแห่งเราทั้ง ๔ น ถ้าใครไม่ฟังขึ้นกระทำให้เกินเลยแล้ว

จะทำโทษอย่างนั้น ๆ ครั้นประกาศแก่บริษัททั้งปวงแล้ว ท้าวจตุรุมหาราชทั้ง ๔ องค์ พร้อมด้วย
บริพารก็ลงมาเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ เขาคิชฌกูฏ กราบทูลว่า ยักษ์ทั้งหลายที่มศิกดานุภาพที่มีได้
เลื่อมใสในคุณแห่งพระพุทธองค์มีมาก ยักษ์ที่เลื่อมใสในนมน้อย เพราะยักษ์มีจิตกระด้างหยาบช้า
ล่วงเบญจศีลนั้นมีมาก ในเมื่อสาวกของพระผู้มีพระภาค ยินดีในอรัญญิกเสนาสน์บำเพ็ญสมณธรรม
ในที่ปราศจากมนุษย์สัญจรไปมา ยักษ์ที่มีได้เลื่อมใสในศรัทธาในพระพุทธศาสนา ย่อมย้ายบิณฑ
พลอกหลอน กระทำให้เจ็บไข้เป็นอันตรายแก่พืชที่จะบำเพ็ญสมณธรรม จำเดิมแต่ขึ้นไปเบื้องหน้า
ขอให้ทรงรับอาณานาฎิยปริตรนี้ไว้ แล้วโปรดประทานให้พระสาวกสาวิกาทั้งปวงจำเริญเนื่อง ๆ
สวดเนื่อง ๆ เกิด ยักษ์ทั้งปวงจะได้มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา แล้วก็จะมิได้ทำร้าย
บิณฑแก่พุทธบริษัท อำนาจพระปริตรนี้จะคุ้มครองป้องกันรักษาสรรพภัยอุบถวันตรายทั้งปวง แต่
บรรดาที่บังเกิดด้วยอานุภาพแห่งยักษ์ เมื่อยักษ์ทั้งปวงมีความเลื่อมใสช่วยอภิบาลบำรุงอยู่แล้ว
พระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกาในพระบวรพระพุทธศาสนาก็จะค่อยมีความสบาย ได้
บำเพ็ญสมณธรรมเป็นผาสุกภาพ พระพุทธองค์ก็ทรงรับโดยอาการดุขุฎิภาพ ท้าวเวสสวัณก็แสดง
อาณานาฎิยปริตรถวายว่า วิปสุสิสุส นมตุถุ ๆ ล ๆ อัย บกุโข น มุญจตีติ

แล้วแสดงอาชญาแห่งพระปริตรว่า ผู้ใดที่เล่าเรียนพระปริตรนี้เป็นอันดีมิได้ขาดบทหนึ่ง
บทใด หมั้นสาธยายท่องบ่นไว้เป็นอันดีแล้ว ถ้ายักษ์ตนใดขึ้นเบียดเบียนบุคคลผู้เล่าเรียนสาธยาย
ท่องบ่นพระปริตร เป็นต้นว่าเข้าไปประกอบอยู่ในกาย หรือยื่นไถลนั่งไถล กระทำให้ไม่เป็นผาสุก
ด้วยประการใด ๆ การกระทำฝ่าฝืนธรรมจักรและอาณัจกรแล้วนั้น ยักษ์ตนนั้นก็จะต้องได้รับ
มหันตโทษ อนึ่ง พวกกุมภณฑกัณธรรพและนาคคนนั้นก็ ถ้ากระทำฝ่าฝืนพุทธจักรและอาณัจกร
แล้ว ก็จะได้รับโทษเช่นกันกับพวกยักษ์ทั้งหลายด้วย กล่าวคือ จะไม่มีผู้ใดเคารพ ไม่มีผู้ประชุม
ด้วย และจะอยู่ในราชธานีแห่งตนไม่ได้ แล้วศีระชะจักแตกออกเป็น ๗ ภาค พระปริตรนี้มีคุณา
नुภาพไพศาล ท้าวจตุรุมหาราชถวายแด่พระพุทธเจ้า สำหรับเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่พระสาวก
ในพระพุทธศาสนา ครั้นแล้วก็ถวายนมัสการลา สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงมีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า
ดูกรบริพารพระราชาสมภารทั้งปวง ดูแต่การอันสมควรเกิด ครั้นท้าวจตุรุมหาราชกลับแล้ว พระ
พุทธเจ้าจึงมีพุทธปฏิภาประชุมสงฆ์ทั้งปวง ทรงแสดงเหตุแต่หนหลังให้ทราบ และในตอนท้าย
พระพุทธวจะมีว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้ว่าท่านอุตสาหะกระทำซึ่งอาณานาฎิยปริตรนี้ให้บริบูรณ์

ในสันดาน อุตสาห์ทรงจำให้มั่นคง จะคุ้มครองป้องกันรักษาให้ปราศจากอุบัติเหตุร้ายทั้งปวง และเป็นไปเพื่อมิให้เหล่ามนุษย์ทั้งหลาย เข้ามากล่าวร้ายย้ายปีทาภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทั้งปวงได้ จะได้อยู่เย็นเป็นสุขสำราญกาย พระภิกษุทั้งหลายก็น้อมเศียรเกล้าลงรับกระแสพระพุทธุฎกา ด้วยความยินดีทั่วกัน.

พระปริตรบทนี้ มีกาถาที่สวดและคำแปล ดังต่อไปนี้ :—

๑ วิปัสสิสฺส นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า วิปัสสิ
จกฺขุมนตฺตสฺส สิริมโต		ผู้มีจักษุ ผู้มีสิริ
สิขิสฺสปี นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแม่แต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า สิขี
สพฺพภูตานุภมฺปิโน		ผู้มีปกตือนุเคราะห์แก่สัตว์ทั้งปวง
เวสสภูตฺส นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า เวสสภู
นหตฺกตฺส ตปฺสฺสโต		ผู้มีกิเลสอันว่างแล้ว ผู้มีตะบะ
นมตฺถ กกุสนฺธตฺส	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า กกุสนฺธะ
มารเสนปฺปมทฺทิโน		ผู้ย้ายเสียซึ่งมาร และเสนาแห่งมาร
โกนาคมนตฺส นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า โจนาคมนะ
พฺรหฺมณตฺส วุสฺมโต		ผู้มีบาปอันลอยเสียแล้ว ผู้มีพรหมจรรย์อันอยู่จบแล้ว
กตฺสปตฺส นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า กตฺสป
วิปฺปมุตฺตตฺส สพฺพธิ		ผู้พ้นวิเศษแล้วจากกิเลสทั้งปวง
องฺคิรตฺส นมตฺถ	}	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแต่พระพุทธเจ้า ผู้มีพระนามว่า องฺคิรต
สกุขปฺตฺตตฺส สิริมโต		ผู้เป็นโอรสแห่งศากยราชผู้มีสิริ

โย อิมิ ชมมมเทเสสิ

สพฺพทุกฺขาปนฺหนํ

เย จาปี นิพฺพุตา โลเก

ยถาภูตํ วิปัสสีสุ

เต ชนา อปีสุณา

มหนฺตา วิตฺสาราทา

หิตํ เทวมนุสฺसानํ

ยํ มนุสฺสํ นตฺติ โคตมํ

วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ

มหนฺตํ วิตฺสาราทํ

๑ นโม เม สพฺพทุกฺขานํ

อุปฺปนฺนํ มहेสีนํ

คณฺหํ กโร มหาวิโร

เมธํ กโร มหายโส

สรณํ กโร โลเกหิตो

ทีปํ กโร ชุตินฺธโร

โกณฺทญฺโถ ชนฺปาโมกฺโข

มํ กโร ปุริสาสโก

สุมนํ สุมโน ชีโร

เรวโต รตฺติวฑฺฒโน

โสภิตो คุณสมฺปนฺโน

อนมทสฺสี ชนฺตฺตโม

ปทุโม โลกปชฺโชโต

นารโท วรสารถิ

พระพุทธเจ้าองค์ใด ได้ทรงแสดงแล้วซึ่งธรรมนี้

เป็นเครื่องบันเทาเสียซึ่งทุกข์ทั้งปวง

อนึ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลาย เหล่าใดก็ดี ที่ดับกิเลสแล้วในโลก

เห็นแจ้งแล้วซึ่งธรรม ตามเป็นจริง

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น เป็นคนไม่มีความส่อเสียด

เป็นผู้มีพระคุณใหญ่ มีความครั่นคร้ามไปปราศแล้ว

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย นอบน้อมอยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า พระ-
องค์ใดผู้เป็นโคตมโคตร ผู้เป็นประโยชน์แก่เทวดาและ
เหล่ามนุษย์ทั้งหลาย

ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวิชาและจรณะ

ผู้มีพระคุณใหญ่ ผู้มีความครั่นคร้ามไปปราศแล้ว

ความนอบน้อมของข้าพเจ้า จึงมีแต่พระพุทธเจ้าทั้งปวงทั้งหลาย

ผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ ซึ่งได้อุบัติแล้ว

คือ พระตณฺหังกร ผู้กล่าวหาญ

พระเมธังกร

สรสสรณังกร ผู้เกือกกุลแก่โลก

พระทีปังกร ผู้ทรงไว้ซึ่งปัญญาอันรุ่งเรือง

พระโกณฺทญฺโถ ผู้เป็นประมุขแห่งหมู่ชน

พระมังกละ ผู้เป็นบุรุษประเสริฐ

พระสุมน ผู้เป็นธีรบุรุษมีพระทัยอันงาม

พระเรวตะ ผู้ทำความยินดีให้เจริญ

พระโสภิตะ ผู้สมบุรณด้วยพระคุณ

พระอนมทสฺสี ผู้อุดมในหมู่ชน

พระปทุมมะ ผู้ทำโลกให้สว่าง

พระนารทะ ผู้เป็นสารถิอันประเสริฐ

ปทุมุตตโร สตุตสวโร
 สุขเมโธ อปฺปฏิกุคฺคโล
 สุขชาติ สพุพโลกคฺคโค
 ปิยทสฺสี นราสโก
 อตฺถทสฺสี การุณิก
 ฌมฺมทสฺสี ตโมนุโท
 สิทธตฺถโธ อสโม โลก
 ติสฺโส จ วทตฺ วโร
 ปุสฺโส จ วรโท พุทฺธ
 วิปสฺสี จ อนุปโม
 สิจิ สพุพหิตโต สตุถา
 เวสฺสภู สุขทายโก
 กกุสนฺโธ สตุถวาโ
 โจนาคมนโน รณณชโ
 กสฺสโป สิริสมฺปนฺโน
 โคตโม สกฺขปฺจฺคโว ฯ
 เอเต จญฺเฒ จ สมฺพุทฺธา
 อนกสตุโกฏฺโฆ
 สพุเพ พุทฺธา อสมสมา }
 สพุเพ พุทฺธา มหิทฺธิกา }
 สพุเพ ทสพลฺลูเปตา }
 เวสอารชฺเชหุปาคตา
 สพุเพ เต ปฏฺิขานนฺติ

พระปทุมุตตระ ผู้เป็นที่พึ่งของหมู่สัตว์
 พระสุขเมธะ ผู้หาบุคคลเปรียบมิได้
 พระสุชาติ ผู้เลิศกว่าสัตว์โลกทั้งปวง
 พระปิยทสสี ผู้ประเสริฐกว่าหมู่นรชน
 พระอตถทสสี ผู้มีพระกรุณา
 พระฌมมทสสี ผู้บันเทาเมต
 พระสิทธตถะ ผู้ไม่มีบุคคลเสมอในโลก
 พระติสสะ ผู้ประเสริฐกว่านักปราชญ์ทั้งหลาย
 พระปุสสะพุทธเจ้า ผู้ประทานธรรมอันประเสริฐ
 พระวิปัสสี ผู้หาคนเปรียบมิได้
 พระสิขี ผู้เป็นศาสดาเอกกุลแก่สรรพสัตว์
 พระเวสสภู ผู้ประทานความสุข
 พระกกุสนัระ ผู้นำสัตว์ออกจากกัณดาร คือ กิเลส
 พระโจนาคมนะ ผู้หักเสียซึ่งข้าศึก คือ กิเลส
 พระกัสสป ผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ
 พระโคตมะ ผู้ประเสริฐกว่าหมู่ศากยราช ฯ
 พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เหล่านี้กต เหล่านี้กต
 มากกว่าร้อยโกฏิ
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ทั้งหมดเสมอกัน ไม่มีใคร
 เหมือน
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนมีฤทธิ์มาก
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนประกอบแล้วด้วยทศพล-
 ญาณ
 ประกอบไปด้วยเวสอารชญาณทั้งหลาย
 พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนตรัสรู้

อาสภณฐานมุตตม สีนาคี นทนต์เตเต ปรีสาสุ วิสารทา พุรหมจกั กิ ปวตฺเตนฺติ โลเก อปฺปฏิวตฺติย	}	ชิงอาสภฐานอันอุดม พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น เป็นผู้องอาจไม่ครั้นคร้าม บันลือสีหนาทในบริษัททั้งหลาย ย่อมยังพรหมจักรให้เป็นไป อันใคร ๆ ยังไม่ให้เป็นไปแล้วในโลก
อุเปตา พุทฺธชมฺเมหิ	}	พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ประกอบแล้วด้วยพุทธธรรม ทั้งหลาย
อฏฺฐารสฺหิ นายกา ทวตฺตีสลฺกขณฺุเปตา- สิตฺตฺยานุพฺยณฺุชนาธรา	}	สิบแปดเป็นนายก ผู้นำสัตว์ออกจากทุกข์ ผู้ประกอบด้วยพระลักษณะสามสิบสองประการ และทรงซึ่ง อนุพยัญชนะแปดสิบ
พุยามปฺปภา ยสุปฺปภา สพฺเพ เต มุนิ กุณฺุชรา พุทฺธา สพฺพณฺุณฺุโน เอเต สพฺเพ จินฺนาสวา ชินา		มีพระรัศมีอันงามด้วยพระรัศมี มีมณฑลข้างละวา พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนเป็นมุนีอันประเสริฐ พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนเป็นพระสัมพัญญ ล้วนเป็นพระชีนาสพผู้ชนะแล้ว
มหปฺปภา มหาเตชา มหาปฺลฺยา มหาพฺพลา มหาการุณิกา ธีรา		มีพระรัศมีมาก มีพระเดชะมาก มีพระปัญญามาก มีพระกำลังมาก มีพระกรุณามาก เป็นนักปราชญ์
สพฺเพสํ สฺขาวหา ทปฺปา นาถา ปตฺติฏฺฐา จ ตาณา เลณา จ ปาณินิ คตฺติ พนฺุชฺฐ มหาสุสาธา		นำสุขมาเพื่อสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง เป็นเกาะ เป็นที่พึ่ง และเป็นที่ยอาศัย เป็นที่ค้ำค้ำ และเป็นที่เร้นของสัตว์ทั้งหลาย เป็นคติ เป็นเผ่าพันธุ์ เป็นที่ยืนค้ำอันใหญ่
สรณา จ หิตฺตฺสิโน สเทวกสุส โลกสุส สพฺเพ เอเต ปฺรายนา		เป็นที่ระลึก และทรงแสวงหาประโยชน์ เพื่อสัตว์โลกกับเทวโลก พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนเป็นเบื้องหน้าของสัตว์

เตส่าหิ สิริสา ปาเท
วนทามิ ปุริสูตตเม
วจสา มนสา เจว
วนทาเมเต ตถาคเต

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระบาท ของพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น
ด้วยเศียรเกล้า ข้าพเจ้าขอนมัสการพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
เหล่านั้น ผู้เป็นบุรุษอันอุดม ผู้เป็นตถาคต ด้วยวาจาและใจ
ที่เดียว

สยเน อาสเน จานะ
คมเน จาปี สพพทา
สทา สุขเน รกขนตุ
พุทธา สนฺตีกรา ตูว

ในที่นอนด้วย ในที่นั่งด้วย ในที่ยืนด้วย
แม้ในที่เดินด้วย ในกาลทุกเมื่อ
พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้กระทำความระงับ จงรักษาท่าน
ด้วยสุข ในกาลทุกเมื่อ

เตห ตูว รกขิตโต สนฺโต

ท่านผู้นั้นพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ทรงรักษาแล้ว จง
เป็นผู้ระงับด้วย

มุตฺโต สพพภเยน จ
สพพโรควินิมุตฺโต
สพพสนฺตาปวชฺชิตโต
สพพเวรมตฺติกกนฺโต

จงเป็นผู้แคล้วจากภัยทั้งปวงด้วย
จงเป็นผู้ปลอดจากโรคทั้งปวงด้วย
จงเป็นผู้ปราศจากความเดือดร้อนทั้งปวงด้วย
จงเป็นผู้ล่วงเสียซึ่งเวรทั้งปวงด้วย

นิพฺพุโต จ ตูว ภว
เตสํ สุขเจเน สีเลน
ขนฺตี เมตฺตาพเลน จ

ท่านจงเป็นผู้ดับทุกข์ทั้งปวงด้วย
ด้วยสัจจะด้วย ด้วยศีลด้วย ด้วยกำลังแห่งขันตีและเมตตาด้วย
ของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น

เตปี ตุมฺเห อนฺรกกฺขนฺตุ
อาโรเคยน สุขเน จ

แม้คุณธรรมเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย
ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

๑ ปุรตฺถิมสฺมึ ทิสภาเค
สนฺติ ภูตา มหิตฺฐิกา

กนธรรพทั้งหลาย มีคุณธรรมมาก มีอยู่ในด้านทิศบูรพา

เตปี ตุมฺเห อนฺรกกฺขนฺตุ
อาโรเคยน สุขเน จ

แม้กนธรรพเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย
ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

ทกฺกฺขินสฺมึ ทิสภาเค
สนฺธิ เทวา มหิตฺฐิกา

เทวดาทั้งหลาย ผู้มีคุณธรรมมาก มีอยู่ในด้านทักษิณ

เตปิ ตุมะห อุนรกุขนุติ

อาโรเคยน สุเขน จ

ปจฉิมสัมม ทิสภาเก

สนติ นาคา มหัทธิกา

เตปิ ตุมะห อุนรกุขนุติ

อาโรเคยน สุเขน จ

อตุตตรสัมม ทิสภาเก

สนติ ยกขา มหัทธิกา

เตปิ ตุมะห อุนรกุขนุติ

อาโรเคยน สุเขน จ

ปุริมทิสั ฐตฺรภูโจ

ทกฺขิณฺเนน วิรุพฺพโก

ปจฉิมฺเมเนน วิรุปกฺโข

กฺเวโร อตุตฺตรํ ทิสั

จตุตฺตารโ เต มหาราชา

โลกปาตา ยสสฺสโน

เตปิ ตุมะห อุนรกุขนุติ

อาโรเคยน สุเขน จ

อากาสญฺจา จ กุมฺมญฺจา

เทวา นาคา มหัทธิกา

เตปิ ตุมะห อุนรกุขนุติ

อาโรเคยน สุเขน จ

๑ นตฺถิ เม สรณิ อณฺณิ

พฺพุโท เม สรณิ วริ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

แม่เทวดาเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย

ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

นาคทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในด้านทิศปัจฉิม

แม่นาคเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย

ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

ยักษ์ทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในด้านทิศอุดร

แม่ยักษ์เหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย

ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

ท้าวธตฺรภูอยู่ประจำทิศบูรพา

ท้าววิรุพฺพอยู่ประจำทิศทักษิณ

ท้าววิรุพฺพอยู่ประจำทิศปัจฉิม

ท้าวกฺเวรอยู่ประจำทิศอุดร

มหาราชทั้งสี่เหล่านั้น

เป็นผู้มียศรักษาโลก

แม่มหาราชเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย

ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

เทวดาและนาคทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก ซึ่งสถิตอยู่ในอากาศ

ก็ดี สถิตอยู่ในภาคพื้นก็ดี

แม่เทวดาและนาคเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลาย

ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรคด้วย ด้วยความสุขด้วย

ที่พึ่งอันของข้าพเจ้าไม่มี

พระพุทฺธเจ้า เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า

ด้วยความกล่าวสัตย์

โหตุ เต ชยมงฺคลั
นตฺถิ เม สรณั อญญั

ชฺมโม เม สรณั วรั

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ เต ชยมงฺคลั

นตฺถิ เม สรณั อญญั

สงฺโม เม สรณั วรั

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โหตุ เต ชยมงฺคลั

๑ ยงฺกิลฺลิจิ รตนั โลเก

วิชฺชติ วิวิธั ปุถุ

รตนั พุทฺธสมั นตฺถิ

ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต

ยงฺกิลฺลิจิ รตนั โลเก

วิชฺชติ วิวิธั ปุถุ

รตนั ชฺมมสมั นตฺถิ

ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต

ยงฺกิลฺลิจิ รตนั โลเก

วิชฺชติ วิวิธั ปุถุ

รตนั สงฺฆสมั นตฺถิ

ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เต

๑ สกฺกตฺวา พุทฺธรตนั

โอสถั อุตฺตมั วรั

หิตั เทวมนุสฺसानั

ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึงอันของข้าพเจ้าไม่มี

พระธรรมเป็นที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้า

ด้วยความกล่าวสัตย์นี้

ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ที่พึงอันของข้าพเจ้าไม่มี

พระสงฆ์ เป็นที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้า

ด้วยความกล่าวสัตย์นี้

ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก

มีมากหลายอย่าง

รัตนะนั้น เสมอด้วยพระพุทธรัตนยะ่อมไม่มี

เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก

มีมากหลายอย่าง

รัตนะนั้น เสมอด้วยพระธรรมรัตนยะ่อมไม่มี

เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก

มีมากหลายอย่าง

รัตนะนั้น เสมอด้วยพระสังฆรัตนยะ่อมไม่มี

เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่าน

เพราะกระทำความเคารพพระพุทธรัตนยะ

อันเป็นดังโอสถอันอุดมเลิศ

เป็นประโยชน์แก่เทพดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พุทธเตเชน โสตุถินา
นสฺสนตุปทฺทวา สพฺเพ
ทุกฺขา วุปฺสเมนฺตุ เต
สกุกฺตฺวา ฌมฺมรตฺนํ
โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
ปรีฬาหุปฺสมนํ

} ขอสรรพ^๕บุ^๕ท^๕ะ^๕ท^๕ง^๕หลาย จงนิบ^๕ห^๕าย^๕ไป ขอทุก^๕ช^๕ท^๕ง^๕หลายของ
ท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ^๕ ด้วยเหตุแห่งพระพุท^๕ธ^๕เจ้า
เพราะกระทำความเคารพพระธรรมรต^๕นะ
อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
เป็นเครื่องระงับความกระวนกระวาย

ฌมฺมเตเชน โสตุถินา
นสฺสนตุปทฺทวา สพฺเพ
ภยา วุปฺสเมนฺตุ เต
สกุกฺตฺวา สงฺฆรตฺนํ
โอสถํ อุตฺตมํ วรํ

} ขอสรรพ^๕บุ^๕ท^๕ะ^๕ท^๕ง^๕หลาย จงนิบ^๕ห^๕าย^๕ไป ขอภ^๕ย^๕ท^๕ง^๕หลายของ
ท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ^๕ ด้วยเดชแห่งพระธรรม
เพราะกระทำความเคารพพระสง^๕ฆ^๕รต^๕นะ
อันเป็นดังโอสถอันอุดมดี

อาหุเนยฺย ปาหุเนยฺย
สงฺฆเตเชน โสตุถินา
นสฺสนตุปทฺทวา สพฺเพ
โรคา วุปฺสเมนฺตุ เต

} ขอสรรพ^๕บุ^๕ท^๕ะ^๕ท^๕ง^๕หลาย จงนิบ^๕ห^๕าย^๕ไป ขอโร^๕ค^๕ท^๕ง^๕หลายของ
ท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ^๕ ด้วยเดชแห่งพระสง^๕ฆ^๕ี
ควรเพื่อวัตถุ อันเขานำมาบูชา ควรเพื่อวัตถุ อันเขาคัดอันรับ

๐ สพ^๕พิ^๕ติ^๕โย วิวช^๕ช^๕น^๕ตุ

สพฺพโรโค วินสฺสตุ
มา เต ภวตฺวณฺตราโย
สุขํ ทีฆายุกโ ภว
อภิวาทนสฺสึสฺส
นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิโน
จตุตฺตารโ ฌมฺมา วฑฺฒนฺตึ
อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ

} ขอความจั^๕ญ^๕โร^๕ท^๕ง^๕หลาย จงเว้นไป
โร^๕ค^๕ท^๕ง^๕ปวงจงนิบ^๕ห^๕าย^๕ไป
อันตราย อย่าให้มีแก่ท่าน
ขอท่านจงเป็นผู้มีสุข มีอายุยืน
ธรรมทั้งหลายสี่ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่
บุคคลผู้มีความอภิวา^๕ท^๕ ต่อบุคคลผู้ควรไหว^๕เป็น^๕ปก^๕ติ^๕ ผู้อ่อน
น้อมต่อบุคคลผู้เจริญเป็นนิตย

ขัตตานาน อังคฤมาลปริตร

๑ ปรีตต์ ยมภณนตสฺส
อุทกมฺปิ วนาเสติ
โสตุถิณา คพฺภวฺภูจฺจํ
เถรสฺสงฺคฺฤมาลสฺส
กปฺปญฺจายี มหาเดชะ

นินฺนุณฺญจฺจานโรหณํ
สพฺพเมว ปรีตฺสยํ
ยถจฺจ สาเชติ ตังเณ
โลกนาถेณ ภาสิตํ
ปรีตฺตฺนตฺมภณาม เห.

ตำนานที่เก้า อังคฤมาลปริตร

พระปริตร บทนี้มีเนื้อความว่า นางพราหมณีภรรยาของปุโรหิตาจารย์ อันเป็นอาจารย์ของพระเจ้าโกศลราชมีครรภ เมื่อด่วนกำหนดแล้วคลอดบุตร เวลาที่คลอดนั้นบังเกิดมหัศจรรย์ เครื่องศาสตราวุธของพราหมณ์ปุโรหิต และพระแสงศาสตราวุธของพระเจ้าโกศลก็บังเกิดลุกรุ่งเรืองดังเปลวไฟ ปุโรหิตนั้นตกทุกข์บนเมื่อบุตรของตนคลอดนั้นแล้ว ก็ประหลาดใจหนักหนา จึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าโกศลทูลว่า ศาสตราวุธที่ลุกขึ้นเป็นเปลวหงั้น ด้วยอนุภาพกุมารอันบังเกิดในเรือนข้าพระองค์ จะเป็นโจรมีน้ำใจหยาบช้า นานไปจะพิฆาตหมู่ชนเสียเป็นอันมาก แต่ว่าหาประทุษร้ายต่อพระนครไม่ ขอพระองค์จงจับกุมารนั้นไปประหารชีวิตเสีย

พระเจ้าโกศลรับสั่งว่า จะฆ่ากุมารเสียบัดนี้เป็นการไม่สมควรให้ปุโรหิตบำรุงรักษากุมารนั้นไว้เถิด ปุโรหิตก็รักษากุมารนั้นไว้พอกุมารค่อยเจริญขึ้น จึงให้นามกรตามเหตุที่ศาสตราวุธรุ่งเรืองดังแสงเพลิงว่า อหิงสกกุมาร

เมื่ออหิงสกกุมารมีอายุสมควรแก่การเล่าเรียนศิลปศาสตร์แล้วบิดามารดาจึงส่งเจ้าอหิงสกะไปเรียนวิชาในสำนักพิศวาปาโมกข์อาจารย์ ณ เมืองตักกศิลา เจ้าอหิงสกะเป็นผู้ฉลาดเรียนศิลปศาสตร์ได้โดยเร็ว ทั้งการปรนนิบัติอาจารย์ก็ดียิ่ง เพื่อนศิษย์ด้วยกันมีความริษยาจึงพากันไปกล่าวแก่อาจารย์ว่า เจ้าอหิงสกะคิดอ่านประทุษร้ายอาจารย์ ที่แรกอาจารย์ก็หาเชื่อไม่ ครั้นพวกหลังมากล่าวอีก อาจารย์ก็ตัดความรักเจ้าอหิงสกะนั้นเสีย แล้วกระทำอุบายเพื่อจะยืมอาวุธจากคนอื่นมา

ประหารชีวิตเจ้าอหิงสกะเสีย จึงบอกเจ้าอหิงสกะให้ไปฆ่าคนตัดเอานิ้วมือมาคนละนิ้วให้ได้พันหนึ่ง
จึงจะประสาทวิชฌมนต์ให้เจ้าอหิงสกะตอบแก่อาจารย์ว่า การฆ่าคนผิดประเพณีแห่งพราหมณวงศ์
ตนมีอาชญาที่จะทำได้ อาจารย์ก็ตอบยืนยันคำว่า ต้องไปฆ่ามาให้ได้จึงจะประสาทอิทธิมนต์ได้ เจ้าอหิงสกะ
ก็จำใจต้องออกไปสู่ชายป่า ฆ่าคนสัญจรไปมา ตัดเอานิ้วมือร้อยเป็นพวงแขวนไว้ได้ถึง ๙๙๙ นิ้ว
เหตุนี้จึงเรียกกันว่า องคุลิมาลโจร ราษฎรได้รับความเดือดร้อนด้วยเรื่องโจรฆ่าคน จึงไปทูลพระเจ้า
โกศลให้ทรงทราบ พระเจ้าโกศลก็ให้ตระเตรียมไพร่พล จะออกไปจับโจรฆ่าเสีย นางพราหมณี
ผู้มารดาองคุลิมาลได้ทราบว่า อันตรายจะพึงมีแก่บุตรของตน ก็รีบล้วงหน้าไปก่อน เพื่อจะบอก
เหตุให้บุตรของตนทราบ

ครั้งนั้น พระศาสดาทรงทราบด้วยพระญาณว่า องคุลิมาลมีอุปนิสัยแห่งพระอรหันต์ผล
ถ้าพระองค์ไม่ทรงทราบเสียก่อนแล้ว ก็จะทำมาตุฆาต และขาดเสียจากมรรคผล พระองค์จึงเสด็จ
ไปทรงทราบองคุลิมาลโดยอำนาจพุทธปาฏิหารีย์ องคุลิมาลก็วิ่งไล่พระผู้มีพระภาคแต่หาทันไม่
จึงร้องบอกให้พระองค์หยุด พระองค์ก็ทรงพระดำเนินอยู่ แต่มีพุทธภูิกว่า หยุดแล้ว องค์คุลิมาล
จึงทูลว่า พระองค์ตรัสสุสาวาท พระองค์ตรัสว่า เราหยุดจากบรรดาอกุศลกรรมแล้วแต่ตัวเรายัง
ไม่หยุดจากบาปกรรม พระสุรเสียงนั้น ทำให้องคุลิมาลได้สติเห็นโทษของตัว จึงเปลื้องอาวุธและ
องคุลีทั้ง ๙๙๙ ทิ้งเสีย และขออุปสมบท พระองค์ก็ทรงอนุญาต แล้วนำไปสู่พระเชตุวัน

วันรุ่งขึ้น พระองคุลิมาลไปบิณฑบาตในพระนครสาวัตถิ ชาวเมืองเห็นก็ตกใจกลัวต่อ
มรณภัย พากันหนีไปสิ้น ไม่มีใครใส่บาตรท่านเลย ครั้งนั้นมีหญิงคนหนึ่งห้องแก่ เห็นพระองคุลิมาล
เข้าก็มีความตกใจ จึงทำกริยาสอดรับหนี ด้วยเหตุห้องใหญ่รอดไปมิได้ และบังเอิญเจ็บท้องจะคลอด
ลูกในขณะนั้น แต่ยังไม่คลอดลูกอยู่ หากคลอดลูกได้ไม่ ญาติของหญิงนั้นคนหนึ่งคิดขึ้นว่า ถ้าพระ
องคุลิมาลท่านตั้งความสังจาธิชฐานให้หญิงนั้นคลอดลูกสะดวกแล้ว ก็คงคลอดได้ง่ายจึงนิมนต์ท่าน
ไปตั้งความสังจาธิชฐาน พระองคุลิมาลก็ตั้งความสัตย์เนือความเหมือนในคาสวามนต์ หญิงนั้นก็
คลอดลูกได้โดยง่ายตาย ที่ที่พระองคุลิมาลตั้งความสัตย์ ภายหลังได้ก่อเป็นแท่นไว้ แม้ว่าสัตว์
เดียรัจฉานและสตรีที่คลอดบุตรมิได้สะดวก ไปนอนบนแท่นนั้น ก็คลอดบุตรง่ายยิ่งนัก แม้ไปไม่ได้
เอาน้ำล้างแท่นนั้นมารดศีระชะสตรีที่คลอดบุตรไม่สะดวก ก็ว่าคลอดง่าย และว่าเป็นวัณโรคเมื่อเอา
น้ำล้างแท่นนั้นมารดศีระชะบ้าง ให้กินบ้างก็หายได้

เมื่อพระองคุลิมาลทำสังฆาธิษฐานแล้ว ก็ได้อาหารบิณฑบาตพอนั้น จึงกลับมาเจริญ
 สมณธรรมต่อไป พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าเจริญสมณธรรมได้ความกำเริบร้อนใจยิ่งนัก ให้เห็นไปว่าอสุรกาย
 ที่ฆ่าไว้มาทวงเอาชีวิตเนื่อง ๆ ภายหลังได้รับพุทโธวาสว่า ให้กำจัดบาปกรรมให้ปราศจากสันดาน
 เหมือนดังบุรุษเอาสาหร่ายและจอกแหนออกจากบ่อน้ำ พระผู้เป็นเจ้าของก็ปฏิบัติตามพุทโธภา ในไม่ช้า
 ก็ได้บรรลุแก่พระอรหัตผล เป็นอริยบุคคลวิเศษในพระพุทธศาสนา

พระคาถาที่สวด สวดแต่เฉพาะคาถาที่พระองคุลิมาลอธิษฐาน สวด ๓ จบ มีคาถาที่สวดและคำแปล
 ดังต่อไปนี้ :-

ยโตหิ ภคินี อริยาย	}	ดูกรพี่น้องหญิง ตั้งแต่เราเกิดแล้วโดยชาติเป็นอริยะ
ชาติยา ชาโต		
นาภิชานามิ สณฺฑิจฺจุจ		มิได้รู้แก้ง
ปานํ ชีวิตา โวโรเปตา		เพื่อจะปลงสัตว์มีชีพจากชีวิต
เตน สขฺเขน โสตุถิ เต		ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ท่าน
โหดุ โสตุถิ คพฺภสฺส		ขอความสวัสดิ์ จงมีแก่กรรมของท่าน.

ขัตตานาน โปษณังคปริตร

๑ สํสาเร สํสรนุตานํ	สพฺพทกุขวินาสเน
สตุตฺต ชมฺเม จ โปษณฺงฺเค	มารเสนปฺปมทฺทีโน
พุชฺฌิตฺวา เยปํเม สตุตฺตา	ติภวามุตฺตกุตฺตมา
อชาติ อชราพฺยาธิ	อมตํ นิพฺภยํ คตา
เอวมาทิกุณฺญเปตํ	อนेกคฺุณสงฺคหํ
โอสถณฺจ อิมํ มนฺตํ	โปษณฺงฺคนตฺมภณฺนาม เห.

ตำนานที่สิบ โปษณังคปริตร

พระปริตร บทนี้ มีเนื้อความตามในคาถาที่สวดนั้นเป็น ๓ ตำนาน หรือ ๓ พระสูตรด้วยกัน แต่เอามารวมสวดเสียบทเดียวกัน ตำนานทั้ง ๓ นั้น มีเนื้อความดังจะกล่าวต่อไปนี้ :—

ตำนานที่ ๑ มหาภัสสปโปษณังคสูตร

ความว่า สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเสด็จประพาสเวฬุวันมหาวิหารใกล้กรุงราชคฤห์มหานครนั้น พระมหาภัสสปอาศัยอยู่ในป่าปลิวหาบังเกิดโรคาพาธแรงกล้า อาการหนักลงทุกวัน ๆ พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระมหากรุณาแก่พระมหาภัสสป เมื่อพระองค์เสด็จออกจากที่เรือนคือผลสมาบัติ ได้เสด็จไปประทานพระธรรมเทศนาโปษณังคทั้ง ๗ แก่พระมหาภัสสป เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระมหาภัสสปมีความโสมนัสในพระธรรมเทศนา ก็ลุกขึ้นได้ หายจากโรคาพาธ

ตำนานที่ ๒ มหาโมคคัลลานโปษณังคสูตร

ครั้งหนึ่งพระผู้มีพระภาคเสด็จประทับอยู่ ณ เวฬุวันมหาวิหารใกล้กรุงราชคฤห์ ครั้งนั้น พระมหาโมคคัลลานอาศัยอยู่ในเขาคิชฌกูฏบังเกิดโรคาพาธมีอาการหนักลงทุกวัน ๆ พระผู้มีพระภาคทรงพระมหากรุณาแก่พระมหาโมคคัลลาน เมื่อเสด็จออกจากที่เรือน คือผลสมาบัติได้เสด็จไปประทานพระธรรมเทศนาโปษณังคทั้ง ๗ แก่พระมหาโมคคัลลาน เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระมหาโมคคัลลานมีความโสมนัสในพระธรรมเทศนา ก็ลุกขึ้นได้ หายจากโรคาพาธ

ตำนานที่ ๓ มหาจุนทโพชฌงค์สูตร

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณเวฬุวนารามใกล้กรุงราชคฤห์ ทรงประหารพระโรคให้เจ็บพระนาภเป็นกำลัง และอาพาธหนักลงทุกวัน ๆ ครั้นนั้นพระจุนทเดระผู้มีอายุ ออกจากที่เร้น คือผลสมบัติ ก็ไปถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาค พระองค์จึงมีพระพุทธปฏิภาให้พระจุนทเดระแสดงโพชฌงค์ถวาย พระจุนทเดระจึงแสดงโพชฌงค์ทั้ง ๗ พร้อมด้วยอานิสงส์ว่า โพชฌงค์ทั้ง ๗ นี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเทศนาว่า เป็นไปเพื่อจะให้ตรัสรู้พระจตุราริยสังขทั้ง ๔ และยกตนออกจากคณหา เมื่อพระจุนทเดระกล่าวซึ่งพระสูตรนั้นจบลงแล้ว พระผู้มีพระภาคก็ทรงพระโสมนัสหายจากโรคาพาธ เสด็จลุกขึ้นจากที่พระบรรทมได้.

เนื้อความที่กล่าวมาแล้วนี้ มีอยู่ในพระคาถาที่สวดโดยย่อ พระคาถาที่สวดมนต์และทำแปล ดังต่อไปนี้:—

โพชฌงฺโก สติสงฺขาโต
ชมนฺนํ วิจโย ตถา
วิริยมุปฺตีปสฺสทุธิ
โพชฌงฺกา จ ตถาปเร
สมาธูปะกฺขโพชฌงฺกา
สตุเตเต สพฺพทสฺสีนา
มุนินา สมฺมทกฺขาตา
ภาวิตา พหุถิกฺตา
สํวตฺตุนฺติ อภินฺถาย
นิพฺพานาย จ โพธิยา
เอเตน สจฺจวชฺเชน
โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา
เอกสฺมี สมเย นาโถ
โมคฺคฺคฺลฺลานญจ กสฺสํป
คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา
โพชฌงฺเก สตุตฺเต ทสฺสี

โพชฌงค์ ๗ ประการคือสติสัมโพชฌงค์ ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์
วิริยสัมโพชฌงค์ ปิตีสัมโพชฌงค์ บัณฑิตยสัมโพชฌงค์ สมาธิ
สัมโพชฌงค์ อุกฺเบกขาสัมโพชฌงค์ เหล่านี้อันพระมุนีเจ้าผู้
เห็นธรรมทางสันตวิธีไวชอบแล้ว

อันบุคคลมาเจริญทำให้มากแล้ว
ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้อยิ่ง
เพื่อความดับกิเลส และเพื่อความตรัสรู้
ด้วยความกล่าวสัตย์
ขอความสวัสดิ์ จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ในสมัยหนึ่งพระโลกนาถเจ้า
ทอดพระเนตรพระโมคคัลลานะและพระกัณสพ กำลังเป็นไข้
ถึงทุกขเวทนาแล้ว
ทรงแสดงโพชฌงค์เจ็ดประการ

เต จ ต อภินนุทีตฺวา

โรคา มุจฺจิสฺส ตํขณ

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา

เอกทา ชมฺมราชาป

เคสฺสณเณนาภิปิโต

จุนฺทตฺเถเรน ตณฺเวย

ภณาเปตฺวาน สาทร

สมฺโมทีตฺวา จ อาพาธา

ตมฺหา วุฏฺฐาสี จานโส

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา

ปหิณา เต จ อาพาธา

ติณฺณนฺนํมฺปิ มหฺเสน

มคฺคาหตฺทิกิเลสาว

ปตฺตฺตานุปฺปตฺตฺติชฺมมต

เอเตน สจฺจวชฺเชน

โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา

ท่านทั้งสองนั้น ก็เปล็ดเปล็นภษิตนั้น

หายโรคในขณะนั้น

ด้วยความกล่าวสัตย์

ขอความสวัสดิ์ จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ในกาลบางคราว แม้พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระราชาในธรรม

อันความประสวรเบียดเบียนแล้ว

รับสั่งให้พระจุนทเถระ แสดงโพชฌงค์นั้นแหละ โดยเอื้อเฟื้อ

ก็ทรงบังเหียงพระทัย หายความประสวรนั้นไป โดยขณะนั้น

ด้วยความกล่าวสัตย์

ขอความสวัสดิ์ จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ก็อาพาธทั้งหลายนั้น อันพระอริยบุคคล ผู้แสวงหาคุณธรรม

อันใหญ่ แม้ทั้งสามละได้แล้ว

ถึงแล้วซึ่งความเป็น คือความไม่บังเกิดเป็นธรรมตฺจกิเลสอัน

พระอริยเจ้ากำจัดเสียด้วยพระอริยมรรค

ด้วยความกล่าวสัตย์

ขอความสวัสดิ์ จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ขัณฑ์ตำนาน อภยปริตร

๑ ปุณฺณลาภ มหาเตช
สพฺพสตฺตหิตฺ ชาติ
อตฺตปรหิตฺ ชาติ

วณฺณกิตฺติมหายส
ตํ สุนนฺตุ อเสสโต
ปริตฺตุนฺตมฺภณาม เห.

ตำนานที่สิบเอ็ด อภยปริตร

๑ ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ ๔ ๗ สงฺฆานุภาเวน วินาสเมนฺตุ คาทานํยังมีได้พบที่มา โดยตรง แต่สันนิษฐานเทียบเคียงคาถาบางส่วนที่ตรงกับพระสูตรมีบ้าง พอเห็นได้ว่าเป็นคาถาที่ แสดงว่า ถ้าอวมงคลอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น ให้เจริญพระปริตรคุ้มครอง อย่าให้ฆ่าสัตว์สังฆะ ๔ ๗ บุชายัญ เพื่อให้คุ้มโทษตามลัทธิพราหมณ์ จะได้ยกเรื่องในมหาสุบินชาดกมาแสดงไว้พอเป็น นิตยสนธิ ความว่า ครั้งหนึ่งพระเจ้าบัสเสนทิโกศลทรงพระสุบิน ๑๖ ข้อ แล้วให้เกิดหวาดหวั่นต่อ มรณภัยจึงทรงเล่าพระสุบินนั้นให้พราหมณ์ปุโรหิตฟัง พราหมณ์ปุโรหิตพยากรณ์ว่า จะเกิดเหตุ อันตรายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่พระองค์ และราชสมบัติ หรือพระมเหสี และแสดงให้ทรงบำบัต อันตรายด้วยยัญญูวิธี คือเอาสัตว์สังฆะ ๔ ๗ มาบูชาญาก็จะพ้นโทษ พระเจ้าบัสเสนทิโกศลโปรดให้ เตรียมการบูชาญูตามถ้อยคำของพราหมณ์ ครั้นนางมัลลิกาเทวีได้ทราบความนั้นแล้ว จึงทูล พระราชสามีว่า ขอให้โปรดทูลถามเหตุที่เกิดอันตรายทั้งหลาย แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าเกิด พระเจ้า บัสเสนทิโกศลก็เสด็จไปทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าณเชตวันมหาวิหาร

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ภัยอันใดอันหนึ่งจะได้บังเกิดมีแก่พระเจ้าบัสเสนทิโกศล ก็หาไม่ และได้ทรงพยากรณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเป็นไปในอนาคตกาลโดยแจ่มแจ้ง และในที่สุดก็มี พระพุทธดำรัสให้พระเจ้าบัสเสนทิโกศลรอดอนยัญญูวิธีนั้นเสีย

เรื่องที่กล่าวมานั้นเป็นการสันนิษฐานความว่า ทุสฺสุบินํ อกนฺตํ สุนินชฺวอนํไม่พอใจ อันใดด้วย

ยังมีชาดกอีกเรื่องหนึ่งชื่อว่า อฏฺฐุสัททชาดก กล่าวว่า ครั้งหนึ่งพระเจ้าบัสเสนทิโกศล ได้ทรงสะดับเสียงสัตว์หลายชนิด มีนกเป็นต้น ส่งเสียงร้องแปลกประหลาด พระองค์ก็หวาดหวั่นต่อ

มรณภัยได้เตรียมการจะทำบุญกรรมเหมือนในพระสูตรก่อน และพระองค์ก็ได้เสด็จไปทูลถาม
พระพุทธเจ้าด้วย

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพยากรณ์ให้พระเจ้าบัสเสนทิโกศลทราบโดยพิสดาร แล้วทรง
ประทานพระพุทธโฆวาสให้รอดอนบุญกรรมนั้นเสีย

เรื่องทีกล่าวมานี้เป็นการสันนิษฐานความว่า โย จามนาโป สกุนสุส สทโท
เสียงนกที่ไม่ชอบใจอันใดด้วย

เนื้อความบทอื่น ๆ ก็คงมีนัยที่มาแต่สูตรอื่นเช่นกัน พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายความ
ที่แสดงไว้ในรัชคสูตรว่า เมื่อความหวาดสะดุ้งเกิดขึ้น ก็ให้ระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
เป็นที่พึ่ง ก็จะขจัดความหวาดสะดุ้งเสียได้ และเพื่อจะกันเสียซึ่งลัทธินิยมของพราหมณ์ตามที่
กล่าวมาแล้วนั้นด้วย จึงได้รจนาพระปริตรบทนี้ไว้ให้เป็นประโยชน์สืบมา

๑) ทุกขปุปฺตฺตา จ นิตฺทุกฺขา ฯลฯ รกฺขํ พนฺชามิ สพุพฺโส คากานํก็ยังไม่
พบที่มาจากพระสูตร มีผู้สันนิษฐานว่า เป็นคาถาแผ่กรุณาพรหมวิหารและให้ส่วนกุศลกับตักเตือน
มนุษย์ทั้งหลายให้ประกอบกรกุศล อนึ่ง เป็นคาถาสวดส่งเทวดา คือเมื่อเชิญเทวดามาด้วยบท
สกุเค ฯลฯ สุนฺนุตุ ครั้นเสร็จการพิธีแล้วจึงเชิญกลับด้วยคาถาบทนี้ เนื้อความนอกจากนี้ ก็มีอยู่
ในคาถาและคำแปลแล้ว

คาถาและคำแปล อภยปริตร ดังต่อไปนี้ :-

ยนฺทุณฺนิมิตฺตํ อวมงฺกฺลณฺจ	นิมิตรที่ชั่วร้ายอันใดด้วย	อวมงฺกฺลอันใดด้วย
โย จามนาโป สกุนสุส สทโท	เสียงนกเป็นที่ไม่ชอบใจอันใดด้วย	
ปาปคฺคฺโค หุสฺสุปฺปํ อกนฺตํ	บาปเคราะห์อันใดด้วย	สฺบิณชฺวอันไม่พอใจอันใดด้วย
พฺพุชานุกาเวน วินาสเมนฺตุ	ขอสิ่งเหล่านั้น	จงถึงความพินาศไปด้วยอำนาจพระพุทธเจ้า
ยนฺทุณฺนิมิตฺตํ อวมงฺกฺลณฺจ	นิมิตรที่ชั่วร้ายอันใดด้วย	อวมงฺกฺลอันใดด้วย
โย จามนาโป สกุนสุส สทโท	เสียงนกเป็นที่ไม่ชอบใจอันใดด้วย	
ปาปคฺคฺโค หุสฺสุปฺปํ อกนฺตํ	บาปเคราะห์อันใดด้วย	สฺบิณชฺวอันไม่พอใจอันใดด้วย
ชมนฺมานุกาเวน วินาสเมนฺตุ	ขอสิ่งเหล่านั้น	จงถึงความพินาศไปด้วยอำนาจพระธรรม
ยนฺทุณฺนิมิตฺตํ อวมงฺกฺลณฺจ	นิมิตรที่ชั่วร้ายอันใดด้วย	อวมงฺกฺลอันใดด้วย

โย จามนาโป สกุนสุส สหุโท เสียงนกเป็นที่ไม่ชอบใจอันใดด้วย
 ปาปคฤโห ทุสสุบีณํ อกนุตํ บาบเคราะห์อันใดด้วย สุนินชวอันไม่พอใจอันใดด้วย มีอยู่
 สงฺฆานุกาเวน วินาสเมนตุ ขอสิ่งเหล่านั้น จงถึงความพินาศไปด้วยอำนาจพระสงฆ์

๑) ทุกขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา } ขอสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่ถึงแล้วซึ่งทุกข์ จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์
 ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา } และถึงแล้วซึ่งภัย จงเป็นผู้ไม่มีภัย และถึงแล้วซึ่งโศก จงเป็นผู้
 โสภปฺปตฺตา จ นิสฺโสกา } ไม่มีโศกเกิด
 โหนตุ สพฺเพปี ปาณินฺโณ

เอตฺตาวตา จ อมฺเหหิ } ขอเทพเจ้าทั้งปวง จงอนุโมทนาซึ่งความดีพร้อม คือบุญ
 สมฺภตํ ปุณฺณสมฺภตํ } อันเราทั้งหลายก่อสร้างแล้ว ด้วยเหตุมีประมาณเท่านั้น
 สพฺเพ เทวานุโมทนตุ

สพฺพสมฺภตฺตีสิทฺธิยา } เพื่ออันสำเร็จสมบัติทั้งปวง

ทานํ ททฺตุ สทฺชาย } มนุษย์ทั้งหลาย จงให้ทานด้วยศรัทธา

สํ สํ รกฺขณฺตุ สพฺพทา } จงรักษาศีลในการทั้งปวง

ภาวนาภิริตา โหนตุ } จงเป็นผู้ยินดีแล้วในภาวนา

คจฺจนฺตุ เทวตาคตา } เทวดาทั้งหลาย ที่มาแล้วเชิญกลับไปเกิด

สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา } พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ล้วนทรงพระกำลังทั้งหมด

ปจฺเจกานนฺจ ยํ พลํ } กำลังอันใด แห่งพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายด้วย แห่งพระ

อรหนฺตฺตานนฺจ เตเชน } อรหันต์ทั้งหลายด้วย ข้าพเจ้าขอเหนี่ยวความรักษา ด้วยเดช

รกฺขํ พนฺชามิ สพฺพโส } แห่งกำลังทั้งหลายเหล่านั้น โดยประการทั้งปวง

ขัตตานาน ขยปริตร

๑ ชยั เทวมนุสฺसानัน
มารเสนา อภิกุกนฺตา
ขนฺติ เมตฺตา อธิฏฺฐานา
ภวาทเว สัสนฺโต
ปรียาปนฺนาทิสฺสอฏฺฐานัน
พฺพุทฺธกัจจัน วิโสเชตฺวา

ชโย โหตุ ปฺราเชโต
สมนฺตาทฺวาทสโยชนา
วิทฺธเสตฺวาน จกฺขุมา
ทิวฺพจกฺขุ วิโสชยิ
หิตาย จ สุขาย จ
ปฺริตฺตมนฺตมฺภณาม เห.

ตำนานที่สิบสอง ขยปริตร

๑ มหาการุณิก นาโถ ฯลฯ ขยมงฺกลั คาดานี้ยังไม่ได้พบที่มาจากพระสูตร โดยเต็มเนื้อความอย่างนี้ แต่สันนิษฐานเทียบเคียงว่าเป็นคาถาศักดิ์สิทธิ์บทหนึ่ง ที่ยกย่องสรรเสริญ พระพุทธเจ้าว่าประกอบด้วยพระมหากรุณา ยิ่งบารมีธรรมทรงสนให้เต็ม แล้วเพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์ ทั้งปวง จะยกตัวอย่างมากล่าวไว้ให้ทราบบ้าง เช่นครั้งหนึ่งพระราชอาณาจักรโกศลเกิดฝนแล้ง มหาชนจึงทูลวิงวอนเชิญเสด็จไปบิณฑบาตและจำพรรษาในชนบทนั้น

พระพุทธองค์ทรงพระมหากรุณาแก่มหาชนเหล่านั้น ได้เสด็จไปรับบิณฑบาตพร้อมด้วย พุทธบริวารในพระนครสาวัตถี เมื่อภายหลังแห่งการบิณฑบาตและภักตกิจแล้ว ได้เสด็จไปยัง พระเชตวัน ประทับยืนอยู่ที่บนบันไดสระโบกขรณี อันน้ำในสระนั้นได้แห้งแล้ว ผุ่บกทั้งหลาย กำลังจิกปลาและเต่าที่นอนจมเบียดถมให้ดินร่นอยู่ ครั้นนั้นสมเด็จพระบรมครูทรงผ้าชุบสรองแปลง กว่าปกติ คือนั่งด้วยชายข้างหนึ่งและห่มด้วยชายข้างหนึ่ง เผยพระพุทธพจน์ว่า เราจะอาบน้ำใน เชตวันโบกขรณี พระพุทธประสงคันทราบไปถึงท้าววัชรินทร ท้าววัชรินทรจึงมีเทวบัญชาให้ วัสสวลาหกเทวราชไปบันดาลให้มหาเมฆตงขนทางทิศปัจฉิม แล้วยังฝนให้ตกเต็มภูมิภาคที่แห้งแล้ง นั้น มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายก็พ้นจากทุกข์ภัยด้วยพระมหากรุณาเป็นมหัศจรรย์

พระการุณภาพนั้นได้สร้างสมมาแล้วช้านาน แม้เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระสุเมธดา- บส ได้พบพระที่บังกรพระพุทธเจ้า เวลานั้นพระองค์มีบารมีแก่กล้าสมควรที่จะสำเร็จอรหันตผลสิ้นทุกข์

เสียได้แต่ในชาตินั้นแล้ว หากมีพระเมตตาคุณ พระกรุณาคุณ ต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายที่ยังประสบ
ความทุกข์อยู่อีกมากมายนัก ยังมีควรที่จะหนีเอาตัวรอดไปเสียแต่ลำพังผู้เดียวก่อน ควรจะหาอุบาย
ช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ได้ด้วยตั้งพระพุทธรูปที่บังกรจึงจะชอบ พระองค์จึงตั้งความปรารถนาพระโพธิญาณ
เฉพาะพระพักตร์พระที่บังกรพุทธรูปเจ้า ก็ได้รับลัทธยาเทศจากพระพุทธรูปที่บังกรว่า สุขเมธดาบสนจะ
ได้ตรัสเป็นพระพุทธรูปเจ้าพระองค์หนึ่งในภายหน้า

พระมหากุณานันได้ตั้งชนแล้ว และเจริญสืบมาจนถึงได้บรรลุปรมาภิเชกสัมโพธิญาณ
เต็มไปด้วยพระปรสัทธิดคุณแล้ว พระองค์จะเสวยวิมุตติสุขเฉยอยู่อย่างพระปัจเจกโพธิเจ้าก็ได้ แต่
หากเต็มไปด้วยพระมหากุณา จึงไม่ทรงประพฤติอย่างนั้นได้ จึงได้ทรงประทานพระพุทธศาสนา
ให้ความสุขความเจริญแก่โลกอยู่จนถึงบัดนี้

บัณฑิตทั้งหลายหวังในพระการุณยาภาพนี้ เพื่อให้เป็นเครื่องคุ้มครองและเจริญสิริ-
มงคล จึงได้วางระเบียบการสวดพระคาถานี้ไว้ในท้ายสวดมนต์เป็นประเพณีสืบมา

๑ ชยุนโต ฯลฯ ปโมทติ เป็นคาถาแสดง ชย ของผู้มีพระภาค คือเมื่อใกล้จะ
ได้บรรลุแก่พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ครั้นนั้นพระยาสวรรค์มีน้ำใจริษยาในพระองค์ ได้
ยกพยุหแสนยานมาผจญพระองค์เพื่อให้คลาดเสียจากโพธิญาณ พระองค์ทรงระลึกถึงสมเด็จสวามี
มีทานบารมีเป็นต้น เป็นกำลังคุ้มครองพระองค์ และทรงระลึกถึงนางพระธรณี ขอให้มาเป็น
ทิพยพยานในการที่พระองค์ได้ทรงบริจาktanมาแล้วช้านาน นางพระธรณีก็ได้มาสำแดงตนให้
ปรากฏ แล้วบิดน้าทักษิโณทกของพระองค์ที่ได้ทรงหลังไว้ทุกครั้งทุกคราวที่สร้างพระบารมี ออกมา
จากมวยผมของตน ทำให้น้ำท่วมหมุมารที่มาผจญระจัดกระจายไป พระยามารและไพร่พลก็ถึง
ซึ่งความพราลัยและมารทั้งหลายก็ได้รับรู้แน่ว่า ทานบารมีนี้มีอำนาจมากตนมีอาจต่อสู้ได้ ก็เกิด
ความเลื่อมใส ได้กระทำความนอบน้อมแด่พระองค์แล้วจึงกลับไป

มารในที่นี้เข้าใจกันเป็นสองอย่าง ว่าเป็นกิเลสมารอย่างหนึ่งเป็นเทวบุตรมารอย่าง
หนึ่ง มีเรื่องแสดงมาอีกตอนหนึ่งว่า บุตรสาวของพระยามารสามนาง นางที่หนึ่งชื่อ ตัณหา คือความ
ปรารถนาหรือความดิ้นรนทะยานอยาก นางที่สองชื่อ ราคา คือความกำหนัดหรือความยินดีใน
กามคุณ นางที่สามชื่อ อรดี คือความริษยาและโทมนัส นางทั้งสามนี้ได้อาสาพระยามารมาผจญ
พระองค์ กล่าวว่ามีมาผจญเมื่อก่อนตรัสรู้ ตั้งเรื่องในปฏิภาณ และผจญเมื่อตรัสรู้แล้วเช่นในพระ

ปฐมสมโพธิ แต่ก็ไม่สามารถที่จะเห็นวรั้งพระองค์ไว้ในอำนาจของตนได้ นางมารทั้งสามนั้นเข้าใจ
 กันว่า เป็นศัตรูภายในพระหฤทัยของพระองค์ ที่เรียกกันว่ากิเลสมาร และตัวพระยามารกับ
 แสนยานภาพนั้นว่าเป็นศัตรูภายนอก ที่เรียกว่าเทวบุตรมาร

๑) สุนกษัตติ์ สุมงฺคฺลึ ๗ ล ๗ สห สพฺเพหิ ฅาติภิ พระคาถานี้มาจากสุปัพพัตถ-
 สุตฺร มีเนื้อความเริ่มต้นว่า สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหารใน
 พระนครสาวัตถีทรงพระปรารภวันดีของสัตว์ทั้งหลาย จึงมีพระพุทธภูกาเรียกพระภิกษุทั้งหลายมา
 ประชุม แล้วตรัสพระพุทธพจน์ว่า ดูภิกษุทั้งหลายสัตว์ทั้งหลายเหล่าใดประพฤตีสุจริต ด้วยกาย
 ด้วยวาจา และด้วยใจ ในสมัยเบื้องต้นแห่งวัน คือตอนเช้า สมัยนั้นแหละเป็นเบื้องต้นแห่งวันดี
 ของสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น สัตว์ทั้งหลายเหล่าใดประพฤตีสุจริต ด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ ใน
 สมัยเมื่อดวงอาทิตย์อยู่ท่ามกลางแห่งวัน คือตอนเที่ยง สมัยนั้นแหละเป็นท่ามกลางความดีของสัตว์
 ทั้งหลายเหล่านั้น สัตว์ทั้งหลายเหล่าใดประพฤตีสุจริตด้วยกาย ด้วยวาจา และด้วยใจ ในสมัยเป็น
 ที่สิ้นไปแห่งวัน คือตอนเย็น สมัยนั้นแหละเป็นสมัยที่สิ้นไปแห่งวันดีของสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น

พระผู้มีพระภาคตรัสพระคาถาเหล่านั้นแล้ว จึงมีพุทธพจน์สืบต่อไปอีกว่า สุนกษัตติ์
 สุมงฺคฺลึ ๗ ล ๗ สห สพฺเพหิ ฅาติภิ คือคาถาที่มาสวดมนต์ในตำนานนี้ และพระอรรัตนกถาจารย์
 ได้เพิ่มความนอกจากที่มาจากในพระสูตรนี้สองคาถา คือ โส อตฺถลทฺโธ สุจิตฺโต ๗ ล ๗ สห
 สพฺเพหิ ฅาติภิ กับ สา อตฺถลทฺธา สุจิตา ๗ ล ๗ สห สพฺเพหิ ฅาติภิ เนื้อความนอก
 จากนี้ จงดูในคาถาและคำแปลคาถาต่อไป.

คาถาและคำแปลคาถา ชยปริตร ดังต่อไปนี้ :—

๑) มหาการุณิกโก นาโถ	} ผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์ ประกอบแล้วด้วยมหากรุณา ยังบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย ถึงแล้วซึ่งความตรัสรู้อันอุดม ด้วยความกล่าวสัตย์น ขอขมยงคฺลจมีแก่ท่าน
หิตาย สพฺพปาณินิ	
ปุเรตฺวา ปารมี สพฺพา	
ปตฺโตต สมฺโพธิมุตฺตมัม	
เอเตน สจฺจวชฺเชน	
โหตุ เต ชยมงฺคฺลึ	

๑ ชยนุโต โพธิยา มุเต
 สกฺขยานัน นนทิวทฺตมโน
 เอวํ ตวํ วิชโย โหหิ
 ชยสฺส ชยมงฺคเล
 อปฺราชิตปลฺลงฺเก
 สีสฺส ปจฺวิโปกฺขเร
 อภิสฺสเก สพฺพพฺพุทฺธานัน
 อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ

พระพุทธเจ้าทรงผจญมาร ณ โคนโพธิพฤกษ์ ถึงความเป็นผู้
 เลิศแล้วทรงบันเทิงอยู่ในอภิเชก แห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ทั้งปวง ให้เจริญความยินดีแก่พวกศากยราชาว่า พระองค์
 ชนะมาร ณ อปราชิตบัลลังก์อันเป็นชัยมงคลเหนือไบบัว คือ
 ปฐพีอันเป็นประธานฉันทิต ของท่านจงเป็นผู้ชนะฉันทันั้น

๑ สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ
 สุปภาตํ สหุญฺจิตํ
 สุกฺขโณ สุมฺหุตฺโต จ
 สุกฺขิณฺโณ พุรฺหมจาริสฺส
 ปทกฺขิณฺโณ กายกมฺมํ
 วาจากมฺมํ ปทกฺขิณฺโณ
 ปทกฺขิณฺโณ มโนกมฺมํ
 ปณฺธิเต ปทกฺขิณฺนา
 ปทกฺขิณฺยานิ กตฺวาน
 ลภนฺตตฺถเต ปทกฺขิณฺเณ

สัตว์ทั้งหลาย ประพฤติสุจริตในเวลาใด เวลานั้นชื่อว่า เป็น
 ฤกษ์ดี มงคลดี
 สว่างแจ้งแล้วดี รุ่งแจ้งแล้วดี
 และขณะดี ครุดี
 บุษาดีแล้ว ในบุคคลผู้พรหมจารีทั้งหลาย
 กายกรรม เป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา
 วจกรรม เป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา
 มโนกรรม เป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา
 ความปรารถนาของท่าน เป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา
 สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว
 ย่อมได้ประโยชน์ทั้งมวล ล้วนเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา
 ท่านนั้น (ชาย) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่ง
 ความสุข
 เจริญในพระพุทธศาสนา
 ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
 กัณฑ์ด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด
 ท่านนั้น (หญิง) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่ง
 ความสุข

๑ โส อตฺถลทฺธา สุขิโต
 วิรุโฬฺห พุทฺธสาสนเ
 อโรโค สุขิโต โหหิ
 สห สพฺเพหิ ฃาติภิ
 สา อตฺถลทฺธา สุขิตา

ท่านนั้น (ชาย) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่ง
 ความสุข
 เจริญในพระพุทธศาสนา
 ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
 กัณฑ์ด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด
 ท่านนั้น (หญิง) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่ง
 ความสุข

TUDC

14/07/2563

วิรุฬหา พุทธศาสนเน
อโรคา สุขิตา โหหิ
สห สพเพหิ ฌาติภิ

เต อตถลทฐา สุขิตา

วิรุฬหา พุทธศาสนเน
อโรคา สุขิตา โหถ
สห สพเพหิ ฌาติภิฯ

เจริญในพระพุทธศาสนา
ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
กับด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด

} ท่านทั้งหลายนั้น (ทั้งหญิงทั้งชาย) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้
แล้ว ถึงแล้วซึ่งความสุข

เจริญในพระพุทธศาสนา
ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
กับด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด ฯ

มงคลจักรวาลใหญ่

- ๑ สิริธิมติเตโชชยสิทุทธิมหิทุทธิมหาคุณาปริมิตปุลุณนการสสุ
สพพนุตรายนิวารณสมตถสสุ ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสสุ
ทวตฺตีสมหาปฺริสลกฺขณานุภาเวน อสํติยานุพูยณชานุภาเวน
อฏฺฐตฺตรสตมงฺกลานุภาเวน ฉพฺพณฺณรํสียานุภาเวน เกตุมาลา
นุภาเวน ทสปรามิตานุภาเวน ทสอุปปรามิตานุภาเวน ทสปร
มตฺถปรามิตานุภาเวน สีสมาธิปฺญานานุภาเวน พุทฺธานุภาเวน
ชมนานุภาเวน สงฺฆานุภาเวน เตชานุภาเวน อิทฺธานุภาเวน พล
านุภาเวน เวยฺยชมนานุภาเวน จตฺราสํติสสฺสชมนนฺชานุภา
เวน นวโลกตฺตรชมนานุภาเวน อฏฺฐจฺจกมคฺคานุภาเวน อฏฺฐ
สมาปฺตฺติยานุภาเวน ฉพฺพิณฺณานุภาเวน จตฺสจฺจจฺฉานานุภาเวน
ทสพลณานานุภาเวน สพฺพณฺณตฺตณานานุภาเวน เมตฺตากรุณา
มูทิตาอุเปกฺขานานุภาเวน สพฺพปฺริตฺตานานุภาเวน รตนตฺตยสรณา
นุภาเวน ตฺยหํ สพฺพโรคฺโสภุทฺทวทฺทกฺขโทมนสฺสุปาชาสา วินส
สนตฺต สพฺพอนฺตรายาปํ วินสสนตฺต สพฺพสงฺกปฺปา ตฺยหํ สมฺมิชฺชนตฺต
ทํมายุตา ตฺยหํ โหตฺต สตวสฺสชเวน สมงฺคิกโก โหตฺต สพฺพทา ๗
อากาสปฺพตวณณฺมิกงฺคามหาสมฺมุททา อารกฺขกา เทวตา สทา
ตฺมเห อนฺนรกฺขนตฺต ๗

- ๑ ภาวตุ สัพพมงฺคัลลํ รกฺขนตุ สัพพเทวตา
 สัพพพุทฺธานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนตุ เต
 ภาวตุ สัพพมงฺคัลลํ รกฺขนตุ สัพพเทวตา
 สัพพชมนฺมานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนตุ เต
 ภาวตุ สัพพมงฺคัลลํ รกฺขนตุ สัพพเทวตา
 สัพพสงฺฆานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนตุ เต ฯ
- ๑ นกฺขตฺตยกฺขภูตานิ ปาปกฺคหนิวารณา
 ปริตฺตสฺसानุภาเวน หนตุวา เตสํ อุปทฺทเว
 นกฺขตฺตยกฺขภูตานิ ปาปกฺคหนิวารณา
 ปริตฺตสฺसानุภาเวน หนตุวา เตสํ อุปทฺทเว
 นกฺขตฺตยกฺขภูตานิ ปาปกฺคหนิวารณา
 ปริตฺตสฺसानุภาเวน หนตุวา เตสํ อุปทฺทเน ฯ
 ทฺวาทสปริตฺตํ นิฎฺฐิตํ ฯ

สืบสองตำนาน จบ

พิมพ์ที่: บริษัท ชุมชนช่วง จำกัด (แผนกการพิมพ์) 231 หลังอาคาร 10 ถนนราชดำเนินกลาง พระนคร
โทร. 23905-61810 นายชม สุขปรีมัตต์ / ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา มีนาคม 2509